

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

Éliphas Lévi
(Alphonse Louis Constant)

Alkuteos: La Clef des Grands Mystères, 1861
Ranskasta suomentanut: Pekka Ervast
Julkaistu Ruusu-Risti aikauslehdessä 1921 vuosikerrassa
Digitalisoitu näköispainos 2006

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

ESIPUHE

Ihmishenkeä huimaa mysterion partaalla. Mysterio on kiulu, joka pelottavalla pohjattomuudellaan lakkaamatta houkuttelee puoleensa rauhatonta uteliaisuuttamme.

Äärettömyyden suurin mysterio on Hänen olemassaolonsa, jolle yksin kaikki on vailla mysteriota.

Käsittäen äärettömyyden, joka olemukseltaan on käsittämätön, hän itse on ääretön ja ikuisesti tutkimaton mysterio, s.o. hän on nähtävästi se järjettömistä järjettömin, johon Tertullianus¹⁾ uskoi.

Pakostakin järjetön, koska järki ei häntä milloinkaan voi saavuttaa; pakostakin uskottava, koska tiede ja järki, kykenemättä todistamaan hänen olemattomuuttaan, kohtalolle kuuliaisina myöntävät hänen olevan, jopa itse palvovat häntä silmät ummessa.

Tämä siksi, että tuo järjetön on järjen ääretön lähde; valo virtaa ikuisesti ikuisista pimeyksistä. Tiede — hengen Baabeli — väännelköön ja tallatsoon sen spiraaleja yhäti noustessaan: maan se voi saada vapisemaan, mutta taivasta se ei ikinä tapaa.

Jumalaa saamme ikuisesti opetella tuntemaan. Senpä tähden emme häntä koskaan tunne.

Mysterion valtakunta avautuu täten ihmisällyn valloitusretkille. Rohkeasti voidaan siihen astua, sen laaja ala ei koskaan supistu, näköpiiri vain muuttuu. Kaikkieto on mahdoton unelma, mutta voi sitä, joka ei uskalla kaikkea oppia ja joka ei tiedä, että voidakseen mitään tietää täytyy alistua tutkimaan alati!

Sanotaan, että oppiakseen hyvin täytyy unohtaa monta kertaa. Maailma on noudattanut tätä menettelytapaa. Vanhat olivat ratkaisseet kaiken, mikä on kyseenalaista meidän

¹⁾ Kirkkoisä Tertullianus (160—240) puolusti uskoa tuolla kuuluisalla lauseella: *credo quia absurdum*, uskon, koska se on järjetöntä
Suom.

päivinämme; mutta heidän hieroglyyfeihin kätkeyt ratkaisunsa, jotka olivat varhempia meidän historiantietojamme, olivat vailla sisältöä meidän silmissämme. Muuan mies on löytänyt niiden avaimen, hän on avannut muinaisen tieteen hautausmaat ja hän lahjoittaa vuosisadalleen kokonaisen maailman unohdettuja teoreemeja ja yhdistelmiä, yksinkertaisia ja yleviä kuin luonto itse, johtuen aina ykseydestä ja monistuen lukuen lailla niin täsmällisin suhtein, että tunnettu todistaa ja paljastaa tuntemattoman. Ymmärtää *tätä* tiedettä on nähdä Jumalaa. Tämän kirjan tekijä on työtään lopettaessaan ajatteleva, että hän on sen todistanut.

Ja nähtyänne Jumalan, sanoo hierofantti teille: kääntykää! ja siinä varjossa, jonka te heitätte tämän älyjen aurinگون läheisyydessä, hän näyttää teille pahalaisen, tuon mustan haamun, jonka näette silloin, kun ette katsele Jumalaa ja kun luulette täyttävänne taivaan varjollanne, sentähden että maan sumut noustessaan näyttävät suurentavan varjoanne.

Rakentaa uskonnon alalla sovinto tieteen ja ilmestyksen, järjen ja uskon välillä, osoittaa filosofiassa ne ehdottomat pääperusteet, jotka sovittavat keskenään kaikkia vastakohtia, sekä ilmituoda luonnonvoimien yleinen tasapaino, semmoinen on tämän teoksen kolminkertainen tarkoitus. Se jakautuukin luonnonmukaisesti kolmeen osaan.

Tahdomme niin muodoin kuvata oikeata uskontoa semmoisin piirtein, ettei kukaan — uskovainen tai ei — saata olla sitä tuntematta; se on oleva ehdoton uskonnon alalla. Tahdomme filosofiassa perustella sen *totuuden* muuttumattomia tunnusmerkkejä, joka tieteessä on *todellisuus*, arvostelussa *järki* ja moraalissa *oikeus*. Ja lopuksi tahdomme tutustuttaa lukijaa noihin luonnonlakeihin, joita tasapaino pitää voimassa, ja näyttää, kuinka turhat mielikuvittelumme luulot ovat verrattuina liikunnon ja elämän täysipitoisiin todellisuuksiin. Samalla kehoitamme tulevaisuuden suuria runoilijoita sepittämään uudestaan jumalallisen näytelmän, muttei enää ihmisunelmain pohjalle, vaan Jumalan omaa matemaatiikkaa silmälläpitäen.

Toisten maailmoiden mysterioista, salatuista voimista, oudoista ilmestyksistä, salaperäisistä taudeista, tavattomista kyvyistä, hengistä, näyistä, maagillisista paradokseista, herme-

tisistä salaisuuksista — kaikesta tulemme puhumaan ja kaikkea selittämään. Kuka meille sitten on antanut tämän valan? Emme pelkää ilmaista sitä lukijoillemme.

On olemassa Okkultinen ja pyhä kirjaimisto, jonka sepittäjänä hebrealaiset pitivät Eenokkia, egyptiläiset Thothia tai Hermes Trismegistosta, kreikkalaiset taas Kadmosta ja Palamedesta. Tämä pythagoralaisten tuntema kirjaimisto on kokoonpantu absoluuttisista ideoista, joita on liitetty merkkeihin ja lukuihin, ja toteuttaa yhdistelmillään ajatuksen matematiikkaa. Salomo oli merkinnyt tämän kirjaimiston 72 nimellä, jotka oli kirjoitettu 36 talismaniin, ja näitä Idän vihityt vielä tänä päivänä nimittävät Salomon vähäisiksi avaimiksi (*claviculae Salomonis*). Nämä avaimet on kuvattu ja niiden käyttöä on selitetty kirjassa, jonka perinnäisten oppin-kappalten alkulähteenä mainitaan patriarkka Abraham, ja joka tunnetaan nimellä Sefer Jetsirah. Ymmärtämällä Sefer Jetsirahia saattaa tunkeutua Soharin salattuun merkitykseen ja Sohar on hebrealaisten kabbalan suuri oppikirja. Nämä unohdukseen joutuneet ja, kuten sanottiin, hävinneet Salomon vähäiset avaimet olemme me jälleen löytäneet ja olemme vaivatta avanneet kaikki portit vanhoihin pyhättöihin, jossa ehdoton totuus — alati nuorena ja alati kauniina — näytti nukkuvan tuon lastentarun prinsessan tavalla, joka vuosisataisen unensa kestäessä odotti herättäjä-puolisoaan.

On kyllä oleva mysterioita meidänkin kirjamme ilmestytyä, mutta korkeammalla ja etäämmällä äärettömissä syvyyksissä. Tämä julkaisu joko luo valoa pimeyteen tai on mielipuolen työtä, se on joko narripeliä tai muistopatsas. Lukekaa, punnitkaa ja arvostelkaa.

Ensimmäinen osa

USKONNOLLISIA MYSTERIOITA

Ratkaistavia problemeja.

I. Todistaa varmalla ja ehdottomalla tavalla Jumalan olemassaolo ja antaa siitä käsitys, joka kaikkia mieliä tyydyttää.

II. Perustella todellisen uskonnon olemassaolo tavalla, joka tekee sen vastustamattomaksi.

III. Osoittaa ainoan, todellisen ja yleisen uskonnon mysterioiden kantavuus ja järkipärisyys.

IV. Kääntää filosofian vastaväitteet todellista uskontoa tukeviksi todistuskappaleiksi.

V. Painostaa uskonnon ja taikauskon välistä rajaa ja esittää ihmeiden ja taikojen järkisyyt.

Alustavia huomautuksia.

Kun kreivi Joseph de Maistre,¹⁾ tuo suuri logiikan kiihkoisa rakastaja, toivottamana sanoi: maailma on ilman uskontoa, muistutti hän niitä, jotka rohkeasti väittävät: ei ole mitään Jumalaa.

Maailma on todella ilman kreivi Joseph de Maistren uskontoa, samoin kuin luultavasti ei ole semmoista Jumalaa, jommoiseksi useimmat ateistit häntä kuvittelevat.

Uskonto on aate, joka perustuu pysyväiseen ja yleiseen tosiseikkaan; ihmiskunta on uskonnollinen; sanalla uskonto on niin muodoin välttämätön ja ehdoton merkitys. Luonto itse pyhittää tämän sanan esittämän aatteen ja kohottaa sen periaatteen arvoon.

Uskon tarve liittyy läheisesti rakkauden tarpeeseen; sen tähden sielut haluavat tulla osallisiksi yhteisten toivojen ja yhteisen rakkauden autuudesta. Yksinään olevat uskonmuodot ovat tuskin muuta kuin epäilyksiä: uskonto syntyy vasta kun yhteinen luottamus luo uskon.

Uskoa ei keksitä, ei tyrkytetä, eikä sitä perusteta poliittisen sopimuksen kautta; se ilmenee niinkuin elämä jonkinlaisen välttämättömyyden pakosta. Sama voima, joka hallitsee luonnon ilmiöitä, laajentaa ja supistaa, kaikista inhimillisistä arveluista huolimatta, uskon ylikuonnollista herruutta. Ilmestyksiä ei kuvitella, niitä koetaan ja niihin uskotaan. Pankoon järki vastalauseensa opinkappaleen hämäryyksiä vastaan, se kuitenkin joutuu juuri näiden hämäryyksien viehätysvoiman alaiseksi, ja usein mitä uppiniskaisin järkeilijä punastuisi, jos häntä nimitettäisiin ihmiseksi ilman uskontoa.

¹⁾ Kiiwas katolilainen filosofi ja kirjailija (1753–1821). *Suom.*

Uskonnolla on elämän tosiarvojen joukossa tärkeämpi sija kuin ne uskottelevat, jotka tulevat tai ovat tulevinaan toimeen ilman uskontoa. Kaikki mikä kohottaa ihmisen yläpuolelle eläintä, moraalinen rakkaus, antaumus, kunnia, on pohjaltaan uskonnollista tunnetta. Isänmaan ja kodin rakkaudesta, valan ja muistojen uskonnosta, ei ihmiskunta koskaan saata luopua täydellisesti turmeltumatta, sillä niiden elämä riippuu siitä, että ihmisluonto uskoo johonkin suurempaan kuin kuolevaiseen elämään kaikkine vaihteluineen, tietämättömyksineen ja kurjuuksineen.

Jos ikuisiksi tuntemiemme, taivaita tavoittelevien pyrkimysten ainoana tuloksena olisi ikuihin häviö olemattomiin, silloin ainoa velvollisuutemme olisi nauttia nykyhetkestä, unohtaa menneisyys ja olla välittämättä tulevaisuudesta, ja olisi sanataarkasti totta, mitä eräs kuuluisi sofistia lausui, että ajatteleva ihminen on rappeutunut eläin.

Täten on kaikista inhimillisistä intohimoista uskonnollinen intohimo voimakkain ja elävin. Se ilmenee joko myöntämisen tai kieltämisen muodossa samalla kiihkolla; toiset myöntävät itsepintaisesti Jumalan, jonka ovat tehneet omaksi kuvakseen, toiset kieltävät uhkarohkeasti Jumalan, ikäänkuin yhdellä ainoalla ajatuksella olisivat kenneet käsittämään ja hävittämään koko äärettömyyden, mikä liittyy hänen suureen niemeensä.

Filosofit eivät ole kylliksi punninneet uskonnon fysiologista pohjaa ihmiskunnassa: uskonto on itse asiassa olemassa riippumatta kaikesta dogmaattisesta väittelystä. Se on ihmissielun kyky yhtä hyvin kuin äly ja rakkaus. Niin kauan kuin on ihmisiä, on myös uskontoa. Eikä se näin käsitettynä ole muuta kuin äärettömän idealismin tarve, tarve, joka vahvistaa oikeiksi kaikkia edistyspyrkimyksiä, joka inspiroi kaikkia antaumuksen ja hartauden muotoja ja yksin estää hyvettä ja kunniaa olemasta paljaita sanoja, joita väkevät ja taitavat käyttävät hyväkseen virittäessään ansoja heikkojen ja tyhmien turhamaisuudelle.

Tätä synnynnäistä uskon tarvetta voisi asianmukaisesti nimittää luonnolliseksi uskonnoksi, ja kaikki mikä on omiansa heikontamaan ja rajoittamaan näiden uskonmuotojen ripeää kehitystä on uskonnon alalla luonnon vastaista. Uskonnon

olennainen kohde on mysterio, koska usko alkaa tuntemattomasta ja jättää kaiken muun tieteen tutkittavaksi. Epäily on muuten kuolettava uskolle, sillä usko tuntee, että jumalallinen apu on välttämätön täyttämään äärettömän ja äärellisen välisen kuilun, ja se uskoo tähän apuun sydämensä koko antaumuksella, älynsä koko alistuvaisuudella. Ilman tätä uskonnäytettä ei uskonnollinen tarve tule tyydytetyksi, vaan muuttuu epäileväisyydeksi ja toivottomuudeksi. Mutta jottei tuo uskonnäyte olisi hulluudennäytettä, tahtoo järki sitä ohjata ja hillitä. Minkä avulla? Tieteenkö? Olemme nähneet, ettei tiede mahda mitään. Entä esivallan? Järjetöntähän olisi poliisivoiman välityksellä silmällä pitää rukouksia!

Jällelle jää siis siveellinen auktoriteetti ja valta, joka yksin kykenee muodostamaan opin ja säätämään kirkkokurin, ollen tässä yhtä mieltä maallisen esivallan kanssa, mutta noudattamatta sen määräyksiä; uskon täytyy sanalla sanoen suoda uskonnolliselle tarpeelle täysi ja todellinen, alati kestävä ja epäilemätön tyydytys. Ja sitä varten on välttämätöntä, että auktoriteettia nauttiva hierarkia säilyttää ja julistaa ehdottoman, muuttumatonta oppia ja että tehoisat kulttimenot yhdessä ehdottoman uskon kanssa olennaisella tavalla todentavat uskonopin vertauskuvia.

Ainoastaan näin käsitettyä uskontoa, joka todella tyydyttää luonnollista uskonnontarvetta, on nimitettävä luonnolliseksi uskonnoksi. Ja me johdumme täten itsestämme seuraavaan kaksinkertaiseen määritelmään: todellinen luonnollinen uskonto on ilmoitettu uskonto; ja todellinen ilmoitettu uskonto on hierarkinen ja perinnäinen uskonto, joka vakuutetaan todeksi — kokonaan riippumatta inhimillistä erimielisyyksistä — yhteisen uskon, toivon ja rakkauden kautta.

Pappissääty, edustaen siveellistä auktoriteettia ja toteuttaen sitä virkatoimensa tehokkuuden kautta, on pyhä ja erehdytämätön, jota vastoin ihmiskunta on paheelle ja erehdykselle altis. Pappi toimien pappina on aina Jumalan edustaja. Vähän merkitsevät ihmisen virheet, vähän rikoksetkin. Kun Aleksander VI¹⁾ suoritti vihkimystoimituksen, laski kätensä

¹⁾ Tunnettuun Borgia-sukuun kuuluva paavi (1492—1503), joka oli loistava poliitikko, mutta yksityiselämässään nautinnonhaluinen ja rikollinen. *Suom.*

piispojen päälle paavi eikä myrkyttäjä. Eikä paavi Aleksander VI koskaan turmellut tai väärentänyt niitä oppeja, jotka tuomitsivat hänet itsensä, eikä niitä sakramentteja, jotka hänen käsissään toivat pelastuksen toisille mutta eivät vanhurskautaneet häntä itseään. Aina ja kaikkialla on ollut valheellisia ja rikollisia ihmisiä; mutta hierarkisessa ja jumalallisella arvovallalla varustetussa kirkossa ei ole koskaan ollut eikä tule koskaan olemaan huonoja paaveja eikä huonoja pappeja. „Huono” ja „pappi” ovat kaisi sanaa, jotka eivät sovi yhteen.

Olemme puhuneet Aleksander VI:nneista ja uskomme tämän nimen riittävän, ilman että meitä vastaan esitetään toisia syystä inhotuista muistoja. On suuria rikoksentekejiä, jotka ovat häpäisseet itseään kaksinkertaisesti sen pyhän arvon takia, mikä heillä on ollut; mutta he eivät ole koskaan kenneet häpäisemään tuota säätyään, joka aina pysyy yhtä kirkaana ja loistavana langenneen ihmiskunnan yläpuolella.

Olemme sanoneet, ettei ole uskontoa ilman mysterioita; lisätäkäämme, ettei ole mysterioita ilman vertauskuvia. Vertauskuva eli symboli, joka on mysterion ilmaisu kaavan eli sanojen muodossa, ei ilmituo sen tuntematonta syvyyttä muuten kuin tunnetusta maailmasta lainatuilla, näennäisesti järjettömillä kuvilla ja käsitteillä. Täytyyhän vertauskuvan karakterisoida semmoista, mikä on tieteellisen järjen yläpuolella, ja niinmuodoin se pakosta on syrjässä tästä järjestä; siitäpä onkin johtunut tuo erään kirkkoisän kuuluisa ja täysin oikeutettu lause: uskon, koska se on järjetöntä, *credo quia absurdum*.

Jos tiede väittäisi semmoista, jota se ei tiedä, olisi se tieteen oma perikato. Sentähden tiede ei voi astua uskon tilalle eikä usko voi ratkaista tieteellisiä kysymyksiä. Uskon tekemä väite, jota tiede rohkenisi käsitellä, jäisi pakostakin tieteelle käsittämättömäksi, ja samaten olisi tieteellinen väite, tarjotuna meille uskonkappaleena, mahdoton uskonnon alalla. „Usko” ja „tieto” ovat kaksi termiä, jotka eivät koskaan sulaudukaan yhteen.

Eivät ne liioin koskaan missään ristiriidassa saata vastus-

taa toisiaan. On todella mahdotonta uskoa oman tietonsa vastakohtaa kadottamatta samalla tietoaan, ja yhtä mahdotonta on päästä tietoon jonkun uskomansa vastakohtasta kadottamatta samalla uskoaan.

Ken kieltää tai väittää vääriksi uskon päätelmiä ja tekee sen tieteen nimessä, hän osoittaa, ettei ymmärrä tiedettä eikä uskoa; sillä todellakaan kolmiyhteisen Jumalan mysterio ei ole matemaattinen probleemi, Sanan lihaantuminen ei ole lääketieteellinen ilmiö eikä lunastus kuulu historioitsijoiden kritiikin alalle. Tiede on vallan voimaton ratkaisemaan, onko oikein tai väärin uskoa tai olla uskomatta dogmia; se voi ainoastaan todeta uskonopin tulokset, ja jos usko nähtävästi tekee ihmiset paremmiksi, jos muuten usko sinään — fysiologisena tosiseikkana — nähtävästi on välttämättömyys, vieläpä voima, menettelee tiede viisaasti tunnustaen uskon ja ottaen sen aina lukuun laskuissaan.

Uskaltakaamme nyt vakuuttaa, että on olemassa äärettömän laajakantoinen tosiseikka, jonka arvon tiede saattaa ymmärtää yhtä hyvin kuin uskokin; tosiseikka, joka tekee Jumalan ikäänkuin näkyväiseksi maan päällä; kumoamaton ja yleispätevä tosiseikka: tämä on vanhoille tuntemattoman hengen ilmeneminen maailmassa siitä ajasta lähtien, jolloin kristillinen ilmoitus alkoi, selvästi jumalallisen hengen, joka teoissaan on tiedettä positiivisempi, joka pyrkimyksissään on suurenmoisemmin ihanteellinen kuin korkein runous, hengen, jota varten piti luoda uusi vanhan ajan pyhätöissä ennen kuulumaton nimi. Niinpä nimi luotiin, ja tahdomme näyttää, että tämä nimi, tämä sana on uskonnossa sekä tieteelle että uskolle Absoluutin ilmaisu. Itse nimi on (lähimmäisen) *rakkaus* (laupeus), ja henki, josta puhumme, nimitetään *rakkauden* (laupeuden, armahtavaisuuden) *hengeksi*.¹⁾

¹⁾ Tekijä käyttää sanaa *charité*, jolle on vaikea löytää täysin vastaava suomalainen termi. Tämä ranskalainen sana merkitsee ainoastaan ihmisrakkautta ja lempeyttä, ei aistillista rakkautta koskaan, ja käytetään Uudessa Testamentissa siitä rakkaudesta, josta Paavali puhuu 1 Korint. epistolan kuuluisassa 13 luvussa ja jonka kreikankielinen vastine on *agapee* (latinalaisessa U. T:ssa *caritas*).

Rakkauden edessä usko heittäytyy maahan ja tiede kallistaa päänsä voitettuna, sillä rakkaudessa on nähtävästi jotakin, joka on ihmistä suurempi; ja se todistaa teoillaan, ettei se ole paljas unelma. Se on voimakkaampi kaikkia intohimoja; se vie voiton kärsimyksestä ja kuolemasta; se saa sydämet käsittämään Jumalaa ja tuntuu täyttävän jo ikuisuuden niillä oikeudenmukaisilla toiveilla, joita se on alkanut toteuttaa.

Kuka Proudhon¹⁾ uskaltaa pilkata, kuka Voltaire nauraa elävän ja toimivan rakkauden edessä?

Kasatkaa päällekkäin Diderot²⁾ sofismit, Strauss'in³⁾ kriittiset todisteet, Volney'n⁴⁾ *Ruines* — hyvä nimi, sillä tämä mies ei osannut rakentaa kuin raunioita, — ja kaikki herjaukset siitä vallankumouksesta, joka toisen kerran sammui vereen ja toisen kerran ylönkatseen äänettömyyteen; lisätäkää siihen kaikki hirmut ja kaikki haaveet, mitkä tulevaisuuden kätöksissä piilevät, — ja jos sitten astuu näyttämölle nöyryin ja yksinkertaisin laupeuden sisar, niin maailma heittää sikseen haukkumisensa, rikoksensa, sairaalaiset haaveensa, ja kumartaa tämän ylevän todellisuuden edessä.

Rakkaus! jumalallinen sana, joka yksin tekee Jumalan käsitettäväksi, sana, joka sisältää kokonaisen ilmoituksen! Rakkauden henki, liitto kahden sanan, jotka sisältävät kokonaisen ratkaisun ja kokonaisen tulevaisuuden! Mihinkä kysymykseen todellakaan nämä sanat eivät vastaisi?

Mitä Jumala on meille muuta kuin rakkauden henki? mikä on oikeauskoisuus? eikö se ole rakkauden henki, joka ei väittele uskosta, jottei se järkyttäisi pienten luottamusta eikä häiritseisi yleisen uskonveljeyden rauhaa? Ja mitä yleinen kirkko on muuta kuin yhteinen usko rakkauden henkeen?

¹⁾ Ranskalainen sosialisti ja sanomalehtimies (1809—1865). *Suom.*

²⁾ Kuuluisa valistusajan filosofi (1713—1784). *Suom.*

³⁾ Saksalainen teologi (1808—1874), tunnettu kirjastaan *Das Leben Jesu*, jossa hän poistaen evankeliumeista ylikuonnolliset ja mystilliset piirteet kuvaa Jeesusta ihmisenä. *Suom.*

⁴⁾ Vapaamielinen ranskalainen oppinut (1757—1820). Kirjannimi *Les Ruines* merkitsee „Rauniot”. *Suom.*

Rakkauden hengen kautta kirkko on erehtymätön. Rakkauden henki on pappiuden jumalallinen hyve.

Ihmisten velvollisuutena, heidän oikeuksiensa tukena ja turvana, heidän kuolemattomuutensa todisteena, heidän maan päällä alkaneen onnensa ikuisuutena, heidän olemassaolonsa loistavana lopputuloksena, heidän pyrkimyksiensä päämääränä ja välikappaleena, heidän yksityisen, yhteiskunnallisen ja uskonnollisen moraalinsa täydellisyytenä, rakkauden henki käsittää kaikki, soveltuu kaikkeen, osaa kaikkea toivoa, kaikkeen ryhtyä ja kaiken täyttää.

Rakkauden hengen täyttämänä Jeesus, ristillä riutuen, lahjoitti äidilleen pojan pyhän Johanneksen persoonassa ja voittaen jaloimman piinan tuskat päästi vapautuksen ja pelastuksen huudahduksen sanoessaan: „Isä, sinun käsiisi annan minä henkeni”.

Rakkauden hengen avulla kaksitoista galilealaista työmiestä voitti maailman; he rakastivat totuutta enemmän kuin omaa elämäänsä, ja he menivät yksin sitä kertomaan kansoille ja kuninkaille; kidutuksissa koeteltuina heidät huomattiin uskollisiksi. He näyttivät joukoille kuolemattomuuden, joka eli heidän kuolemassaan, ja he kostuttivat maan verellä, jonka lämpö ei voinut haihtua, koska he olivat palavina rakkauden tulesta.

Rakkauden hengen täyttäminä apostolit loivat uskontunnustuksensa. He sanoivat, että on parempi uskoa yhdessä kuin epäillä erikseen; he perustivat hengellisen arvoasteikon tottelevaisuudelle, jonka rakkauden henki tekee niin jaloksi ja suureksi, että sillä tavalla palveleminen on hallitsemista; he antoivat muodon kaikkien uskolle ja kaikkien toivolle ja he jättivät tämän uskontunnustuksen kaikkien rakkauden suojaan. Onneton se itsekäs ihminen, joka anastaa itselleen ainoankaan sanan tästä Sanan perinnöstä, sillä hän on Jumalan surmaaja, joka yrittää paloitella Herran ruumista.

Uskontunnustus on rakkauden pyhä arkki, ja ken siihen koskee, häntä kohtaa ikuinen kuolema, sillä rakkaus vetäytyy hänestä erilleen. Se on lastemme pyhä perintö, isiemme verellä ostettu!

Rakkauden kautta marttyyrit lohduttivat itseään keisarein vankiloissa ja voittivat uskonsa puolelle vartijansa, jopa pyövelinsäkin.

Rakkauden nimessä pyhä Martin Toursilainen¹⁾ pani jyrkän vastalauseensa priscilliaanein¹⁾ rankaisemista vastaan ja erosi hirmuvaltiaan yhteydestä, joka tahtoi tyrkyttää uskoa miekalla.

Rakkauden kautta niin monet pyhimykset ovat lohduttaneet maailmaa, kun uskonnon nimessä on tehty rikoksia ja kun pyhättöjä on häväisty!

Rakkauden kautta pyhä Vincent de Paul²⁾ ja Fénelon³⁾ ovat tehneet itsensä vuosisatojen — jumalattomimpienkin — ihailun esineeksi ja ovat jo edeltäpäin hyveittensä mahtavan vakavuuden avulla karkoittaneet naurun Voltaire'n lasten huuililta.

Rakkauden kautta on vihdoin ristin hulluudesta tullut kansojen viisaus, sillä kaikki jalot sydämet ovat oivaltaneet, että on suurempaa uskoa niiden seurassa, jotka rakastavat ja antautuvat, kuin epäillä itsekkäiden ihmisten ja nautinnon orjien parissa!

ELIPHAS LÉVI

Ranskan kielestä suom. P. E.

¹⁾ Neljännellä vuosisadalla j. Kr. syntyi Espanjassa lahko, jonka perustaja oli manikealaisuuteen taipuva rikas, sivistynyt ja elämässään ankaran askeettinen Priscillianus. Saragossan kirkolliskokous (380) julisti lahkon pannaan ja keisari Maximus käytti lahkolaisia tutkittaessa kidutusta ja mestatti Priscillianuksen ynnä muutamia hänen kannattajiaan. Toursin piispa Martinus riensi sanoutumaan irti kirkollisesta yhteydestä kaikkien piispojen kanssa, jotka olivat hyväksyneet kuolemantuomiot, ja saikin aikaan, että keisari lakkautti sotilaalliset toimenpiteet lahkoa vastaan. *Suom.*

²⁾ Ranskalainen pappi, tunnettu laupeudestaan ja ihmisrakkaudestaan (1576—1660). *Suom.*

³⁾ Ranskalainen arkkipiispa ja kirjailija (1651—1715). *Suom.*

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

ENSIMÄINEN LUKU.

Ensimmäisen problemin ratkaisu.

Todellinen Jumala.

Jumalaa ei voi määritellä muu kuin usko; tiede ei voi kieltää eikä myöntää hänen olemassaoloaan.

Jumala on inhimillisen uskon absoluuttinen kohde: ääretömyydessä järjestyksen korkeimpana ja luovana älynä, maailmassa rakkauden henkenä.

Onko kaikkeuden olemus kohtalokas kone, joka ikuisesti sattumalta murskaa järkiolentoja, vaiko kaitsemuksellinen äly, joka ohjaa voimia henkiolentojen kasvattamiseksi?

Ensimmäinen oletamus sotii järkeä vastaa, se on toivoton ja moraaliton.

Tiede ja järki ovat siis velvolliset kannattamaan toista.

Totta kyllä, Proudhon, että Jumala on hypoteesi; mutta tuo hypoteesi on niin tärkeä, että ilman sitä kaikki väitelmät käyvät järjettömiksi ja epäiltäviksi.

Kabbalaan perehtyneille Jumala on absoluuttinen ykseys, joka luo ja elähyttää luvut.

Inhimillisen älyn ykseys todistaa Jumalan yhteyden.

Lukujen avain on samalla vertauskuvien ja opinkappalten, sillä tuntomerkit ovat samat kuin luvuista johtuvan so-pusoinnun yhtämukaiset kuviot.

Matematiikka ei kykene todistamaan kohtalon sokeutta, koska se itse on korkeimman järjen tuntomerkin eli tarkkuuden ilmaisu.

Ykseys todistaa vastakohtien yhtämukaisuuden; se on lukujen perus, tasapaino ja loppupäätös. Elävä usko lähtee ykseydestä ja palaa ykseyteen.

Tahdomme alustella Raamatun selittämistä lukujen avulla, koska Raamattu on Jumalan kuvien kirja.

Tahdomme luvuilta tiedustella ikuisen uskonnon opinkappalten järkiperusteita, ja luvut meille aina vastaavat palautumalla ykseyden synteesiin.

Muutammat seuraavat sivut sisältävät vain yleissilmäyksiä kabbalistisiin hypoteeseihin; nämä ovat ulkopuolella uskoa ja me viittaamme niihin ainoastaan merkillisinä tutkimuksina. Tehtävämme ei ole luoda uutta dogmien alalla, ja väitteemme vihittynä ovat kaikessa riippuvaisia kristillisestä kuuliaisuudestamme.

Lukujen profetallisen teologian hahmottelu.

I.

Yksi.

Yksi on lukujen perusta ja synteesi, Jumalan ja ihmisen aate, järjen ja uskon liitto.

Usko ei saata vastustaa järkeä, usko on rakkauden vaatima ja usko on yhtä toivon kanssa. Rakastaa on sama kuin uskoa ja toivoa, ja tätä sielun kolminkertaista nousua nimitetään hyveeksi, koska sen suorittamiseen tarvitaan rohkeutta. Vaan mitä rohkeutta siihen tarvittaisiin, ellei epäily olisi mahdollinen? Mutta epäilyn mahdollisuus on sama kuin epäily. Epäily on uskon tasapainovoima ja muodostaa koko sen ansion.

Luonto itse taivuttaa meitä uskoon, mutta uskon kaavat ovat uskon taipumusten yhteiskunnallisia toteamuksia määrättyinä aikana. Ja tämä se tekee kirkon erehtymättömäksi — erehtymättömäksi sekä ilmeisesti että tosiasiallisesti.

Jumala on pakosta tuntemattomin kaikista olennoista, koska meidän kokemuksemme eivät määrittele häntä muuten kuin kääntämällä, hän on toisin sanoen kaikkea sitä mitä me emme ole, hän on ääretön, jota kuvitellaan äärellisen vastakohtaksi.

Usko ja siis myös toivo ja rakkaus ovat niin vapaita, että ihminen — puhumattakaan siitä, että voisi tyrkyttää niitä toisille — on kykenemätön pakottamaan niitä edes itselleen.

Ne ovat armonsoituksia, sanoo uskonto. Mutta onko käsitettävissä, että armoa vaadittaisiin, s.o. että ihmisiä pakotettaisiin semmoiseen, mikä tulee heille taivaasta vapaana ja maksuttomana antimena? Sitä pitää heille toivoa.

Järkeillä uskosta on puhua järjettömiä, sillä uskon kohde

on järjen ulkopuolella. Jos minulta kysytään: onko Jumala olemassa? vastaan: uskon hänen olevan. Mutta oletteko siitä varma? — Jos siitä olisin varma, en sitä uskoisi; silloin sen tietäisin.

Määritellä uskoa on sopia yhteisen olettamuksen sanamuodoista.

Usko alkaa siitä, mihin tiede päättyy. Tieteen laajentuessa näyttää uskon ala pienenevän, mutta todellisuudessa sekin suurenee, sillä sen perusta laajenee.

Tuntematonta ei voida aavistaa muuten kuin niiden oletettujen ja oletettavien suhteitten nojalla, mitä sillä on tunnettuun.

Analogia oli vanhojen tietäjien ainoa opinkappale: todella välittävä dogmi, koska se on puoleksi tieteellinen, puoleksi hypoteettinen, puoleksi järkeä ja puoleksi runoutta. Tämä opinkappale on aina ollut ja tulee aina olemaan toisten synnyttäjänä.

Mitä on Ihmis-Jumala? Hän, joka inhimillisimmässä elämässä toteuttaa jumalallisimman ihanteen.

Usko on älyn ja rakkauden ennustuskyky, luonnon ja järjen osviittojen ohjaamina.

Sentähden on uskon asioille olennaista jäädä saavuttamattomiksi tieteelle, epäiltäviksi filosofian silmissä ja epämääräisiksi niille, jotka varmuutta tahtovat.

Usko on toivon äärimäisten tarkoituksien oletettua toteuttamista ja niiden sovinnainen määritelmä. Se on näkyttömäin asiain näkyväisen todisteen omaksumista.

Sperandarum substantia rerum
Argumentum non apparentium.¹⁾

Vakuuttaakseen ilman mielettömyyttä, että Jumala on tai ettei hän ole, täytyy lähteä joko järjellisestä tai järjettömästä Jumalan määrittelystä. Ja ollakseen järjellinen täytyy määritelmän olla hypoteettinen, analoginen ja kielteinen tunnettuun äärelliseen nähden. Minkä tahansa jumalan voi kieltää, mutta ääretöntä Jumalaa ei voi kieltää eikä todistaa; oletetaan hänen olevan järkiperusteilla ja uskotaan hänen.

¹⁾ Hebr. ep. II: 1.

Autuaat ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan, on Mestari sanonut; nähdä sydämellään on sama kuin uskoa, ja jos usko kohdistuu todelliseen hyvään, ei se voi pettyä, ellei se yritä liiaksi määritellä sisältöään noudattamalla persoonallisen tietämättömyyden uskallettuja johtopäätöksiä. Meidän tuomiomme uskon asioissa kohdistuvat meihin itseemme, meille tapahtuu niinkuin uskomme. Toisin sanoen me muovailemme itseämme ihanteemme kaltaisiksi.

Tulkoot jumaliensa kaltaisiksi ne, jotka niitä tekevät, sanoo psalmista, ja samaten kaikki ne, jotka niihin luottavat.

Vanhan maailman jumalallinen ihanne on luonut sen sisistyksen, joka päättyi, eikä mitään toivotonta ole siinä, että näemme barbaaristen esi-isäimme jumalasta tulevan valistuneempien lapsiemme pahan hengen. Hylkyjumalista tehdään perkeleitä, ja Saatana on niin sekava ja niin muodoton vain sen takia, että hän on kokoonpantu muinaisten jumaloppien kaikista repeämisestä. Hän on sanaton sfinksi, ratkaisematon arvoitus, mysterio vailla totuutta, absoluutti ilman todellisuutta ja ilman valoa.

Ihminen on Jumalan poika, koska Jumala ilmestyessään, todellistuessaan ja ruumistuessaan maan päällä nimitti itsensä ihmisen Pojaksi.

Luotuaan Jumalan järjessään ja rakkaudessaan käsitti ihmiskunta ylevän Sanan, joka sanoi: tulkoon valkeus!

Ihminen on jumalallisen ajatuksen muoto, ja Jumala on inhimillisen ajatuksen idealisoitu synteesi.

Siten on Jumalan Sana ihmisen ilmoittaja ja ihmisen Sana on Jumalan ilmoittaja.

Ihminen on maailman Jumala, ja Jumala on taivaitten ihminen.

Ennenkuin ihminen sanoo: Jumala tahtoo, tahtoo ihmisen itse.

Käsittääkseen ja kunnioittaakseen kaikkivaltiasta Jumalaa täytyy ihmisen olla vapaa.

Totellissaan ja kieltäytyessään pelosta nauttimasta tiedon hedelmää ihminen olisi jäänyt viattomaksi ja tyhmäksi kuin lammas, mutta uteliaana ja uppiniskaisena kuin valon enkeli hän itse katkaisi lapsellisuutensa, ja langetessaan vapaana maan päälle hän veti Jumalan mukaan lankeemukseensa.

Ja sentähden hän tämän ylevän lankeemuksen alhosta nousee kunniakkaana Pääkallopaikan suuren tuomitun seurassa ja astuu hänen kanssaan taivasten valtakuntaan.

Sillä taivasten valtakunta kuuluu järjelle ja rakkaudelle, kahdelle vapauden lapselle!

Jumala on näyttänyt ihmiselle vapauden rakastajattaren muodossa, ja tutkiakseen hänen sydäntään hän on antanut kuoleman varjon kulkea vapauden ja ihmisen välillä.

Ihminen on rakastanut ja tuntenut itsensä Jumalaksi; hän on uhrannut vapaudelle sen minkä Jumala vastikään hänelle antoi, ikuisen toivon.

Hän on rientänyt morsiamensa luo kuoleman varjon läpitse, ja kuoleman kummitus on kadonnut.

Ihminen omisti vapauden; hän oli syleillyt elämän.

Sovita nyt kunniasi, Prometheus!

Sinun alati raadeltu sydämesi ei voi kuolla; siis kuolkoot kotkasi ja Jupiter.¹⁾

Kerran tulemme vihdoin heräämään ahdistetun elämämmä tuskallisista unista, koettelemuksemme on oleva loppuun suoritettu ja me olemme kyllin kärsimyksenkestäviä olaksemme kuolemattomia.

Silloin elämme Jumalassa vielä runsaampaa elämää ja laskeudumme hänen töihinsä hänen ajatuksensa valaistamina, hänen rakkautensa henkäys tempaa meidät mukaansa äärettömyyteen.

Tulemme epäilemättä jonkun uuden ihmisrodun vanhemmiksi — toisten ihmisten enkeleiksi.

Taivaallisina lähetteinä leijailemme avaruudessa, tähdet valkoisina veneinämmä.

Me muutamme ihaniksi näkemyksiksi suodaksemme lepoa itkeville silmille; tuntemattomilta niityiltä poimimme loistavia liljoja ja pudistelemme niistä kasteen maan päälle.

Me koskettemme uneen vaipuvan lapsen silmäluonta ja ilahdutamme hiljaa äidin sydäntä, kun se katselee rakastamansa pojan kauneutta.

¹⁾ Kreikkalaisen jumalaistarun mukaan Prometheus, Japetoksen poika, varasti jumalilta tulen ja tuli täten ihmiskunnan hyväntekijäksi. Rangaistukseksi jumalien isä Jupiter antoi kahlehtia Prometeuksen kalliioon; päivällä kotka raateli ja söi hänen maksansa ja joka yö maksa kasvoi umpeen jälleen. *Suom.*

II.

Kaksi.

Kaksi on erikoisesti naisen, miehen puolison ja yhteiskunnan äidin luku.

Mies on älyssä piilevä rakkaus, nainen on rakkaudessa piilevä äly.

Nainen on itseensä tyytyväisen Luojan hymy, ja tehtyään naisen hän lepäsi, kertoo taivaallinen Vertaus.

Nainen on ennen miestä, koska hän on äiti, ja kaikki on hänelle ennakolta anteeksi annettu, koska hän synnyttää kivulla.

Nainen vihkiytyi ensimmäisenä kuolemattomuuteen kuoleman kautta; silloin mies näki hänet niin kauniiksi ja käsitti hänet niin jalomieliseksi, ettei tahtonut elää hänen jälkeensä, ja mies rakasti naista enemmän kuin omaa elämäänsä, enemmän kuin ikuista autuuttaan.

Onnellinen henkipatto, koska nainen on hänelle annettu kumppaniksi maanpaossa!

Mutta Kainin lapset ovat nousseet kapinaan Abelin äitiä vastaan ja he ovat orjuuttaneet äitinsä.

Naisten kauneus on tullut saaliiksi rakkaudettomien miesten elämellisyydelle.

Silloin nainen on sulkenut sydämensä kuin hyljätyä pyhätön ja sanonut arvottomille miehille: „Olen neitsyt, mutta tahdon olla äiti, ja poikani on opettava teitä rakastamaan minua.”

Oi Eeva, ole tervehditty ja palvottu lankeemuksessasi!

Oi Maaria, ole siunattu ja palvottu kärsimyksissäsi ja kunniasasi!

Pyhä ristiinnaulittu, joka elit Jumalasi jälkeen haudataksesi poikasi, ole meille jumalallisen ilmoituksen viimeinen sana!

Mooses nimitti Jumalaa Herraksi, Jeesus sanoi hänestä „minun Isäni”, ja me, sinusta uneksien, sanomme Kaitsemukselle: „Sinä olet meidän äitimme.”

Vaimosta syntyneet, antakaamme langenneelle naiselle anteeksi.

Vaimosta syntyneet, palvokaamme uudesti syntynyttä naista.

Vaimosta syntyneet, jotka olemme nukkuneet hänen helmassaan, joita hän käsivarsillaan on tuudittanut ja hyväilyllään lohduttanut, rakastakaamme häntä ja rakastakaamme toisiamme!

III.

Kolme.

Kolme on luomisen luku.

Jumala luo itsensä ikuisesti, ja äärettömyys, jota hän töillään täyttää, on lakkaamaton ja ääretön luominen.

Korkein rakkaus katselee itseään kauneudessa niinkuin kuvastimessa, ja se koettelee kaikkia muotoja koristuksinaan, sillä se on elämän ylkä.

Ihminen niinkään itse luo itsensä: hän koristaikse voitoillaan, hän valistuu hengentuotteittensa kautta, hän pukeutuu tekoihinsa niinkuin häävaatteisiin.

Löytäessään jumalallisen luonnon muodoista on ihmisnero jäljentänyt luomisen suurta viikkoa.

Jokainen päivä on synnyttänyt uuden ilmoituksen, jokainen uusi edistynvä kuningas maailmassa on päiväksi ollut Jumalan kuvana ja ruumistuksena! Ylevä unelma, joka selittää Indian mysteerit ja todistaa oikeiksi kaikki symbolismit!

Korkea käsitys ihmis-Jumalasta vastaa Aatamin luomista, ja kristinusko, jota voidaan verrata alkuihmisen ensimmäisiin päiviin maallisessa paratiisissa, on ollut vain pyrkimystä ja leskeyttä.

Odotamme puolison ja äidin palvontaa, ikävöimme uuden liiton hääjuhlaa.

Silloin köyhät, sokeat, kaikki vanhan maailman henkipatot kutsutaan juhlaan ja puetaan häävaatteisiin; ja he silmäilevät toisiaan suurella lempeydellä ja sanomattoman suloisella hymyllä, sillä he ovat kauan itkeneet.

ELIPHAS LEVI

Ranskan kielestä suom. *P. E.*

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

IV.

Neljä.

Neljä on voiman luku. Se on kolme oman tuotteen täydentämänä, uppiniskas yksikkö sovinnossa hallitsevan kolminaisuuden kanssa.

Elämän rajussa ensi-innostuksessa ihminen unohtaen äitinsä ymmärtää Jumalan enää vain taipumattomaksi ja kauteelliseksi isäksi.

Synkkä Saturnus, isänmurhaaja-viikatteellaan varustettuna, ryhtyi nielemään omat lapsensa.

Jupiterin kulmakarvat järkyttivät Olymposta, ja Jehovan ukkonen tukahdutti Sinain hiljaisuuden.

Ja kuitenkin ihmisten isä, välistä päissään Noakin lailla, antoi maailman havaita elämän mysteριοita.

Psykkee,¹⁾ tuskiensa kautta jumalaistuneena, tuli Rakkauten²⁾ puoliseksi; kuolleesta ylösnousseena Adonis³⁾ löysi jälleen Venuksen Olympoksessa; Job voitettuaan pahan sai taikaisin enemmän kuin oli kadottanut.

Laki on miehuuden koe.

Ken rakastaa elämää enemmän kuin kuoleman uhkauksia pelkää, hän ansaitsee elämän.

Valitut ovat ne, jotka uskaltavat; paha petturit perii!

Näin ollen lain orjat, jotka tekeytyvät omientuntojensa tyranniqueiksi, ja pelon palvojat ja toivomaan kitsaat ja kaikkien synagoogien ja kaikkien kirkkojen fariseukset, — nämä kaikki ovat niitä hylätyitä ja kirotuita, jotka kuuluvat Isälle.

Eikö synagooga julistanut pannaan ja ristiinnaulittanut Kristusta?

Eikö Savonarolaa poltettu kristinuskon korkeimman ylipapin käskystä?

¹⁾ Sielu. *Suom.*

²⁾ Amor, Eros. *Suom.*

³⁾ Kaunis nuorukainen, jota Afrodite (Venus) rakasti, mutta jonka mustasukkaisen Marsin lähettämä villisika metsästyksessä tappoi.

Eivätkö fariseukset tänään ole samaa mitä olivat Kaifan aikana?

Jos ken puhuu heille järjen ja rakkauden nimessä, kuuntelevatko he häntä?

Riistämällä vapauden lapset faraoiden, tyranniin, käsistä Mooses pani alulle Isän hallituskauden.

Murtamalla moosekselaisen farisealaisuuden sietämättömän ikeen Jeesus on lausunut kaikki ihmiset tervetulleiksi Jumalan ainokaisen pojan veljeyteen.

Kun viimeiset epäjumalat kaatuvat, kun omientuntojen viimeiset aineelliset kahleet murtuvat, kun viimeiset profettain tappajat ja viimeiset Sanan tukahuttajat kukistuvat, silloin alkaa Pyhän Hengen valtakunta.

Kunnia siis olkoon Isälle, joka hukutti Faraon armeijan Punaiseen Mereen!

Kunnia olkoon Pojalle, joka repi temppelein verhon ja jonka liian raskas risti asetettuna keisarein kruunuille mäsensi maahan keisarein otsat!

Kunnia olkoon Pyhälle Hengelle, joka hirmuhenkäyksellään on pyyhkäisevä maan pinnalta kaikki varkaat ja pyövelit tehdäkseen tilaa Jumalan lasten pidoille!

Kunnia olkoon Pyhälle Hengelle, joka vapauden enkelille on luvannut voiton maasta ja taivaasta!

Vapauden enkeli syntyi ennen ensimmäisen päivän koittoa, ennen järjenkin heräämistä, ja Jumala nimitti hänet aamutähdeksi.

Oi Lucifer, sinä erkanit vapaaehtoisesti ja ylimielisesti taivaasta, jossa aurinko peitti sinut kirkauteensa, jotta omilla säteilläsi kyntäisit yön viljelemättömiä peltoja.

Sinä loistat auringon laskeutuksessa, ja sinun säteilevä katseesi käy päivän nousun edellä.

Sinä lankeat noustaksesi; sinä maistat kuolemaa tunteaksesi elämää paremmin.

Maaailman moninlaisille saavutuksille sinä olet iltatähti; uudestisyntyvälle totuudelle aamun ihana tähti!

Vapaus ei ole vallattomuutta; sillä vallattomuus on hirmuvaltaa.

Vapaus on velvollisuuden vartija, sillä vapaus vaatii oikeuden takaisin.

Lucifer, josta pimeyden ajat tekivät pahan hengen, on tosiaan oleva valon enkeli, kun hän voitettuaan vapauden oman kironsa hinnalla käyttää vapauttaa alistuakseen ikuiseseen järjestykseen ja siten alkaa vapaaehtoisen tottelevaisuuden kunniakasta ajanjaksoa.

Oikeus on vain velvollisuuden alkulähde, täytyy omistaa voidakseen antaa.

Tässä tahdon kertoa, millä tavalla korkea ja syvä runous selittää enkelein lankeemuksen.

Jumala oli antanut henkiolennoille valon ja elämän; siten hän sanoi heille: „rakastakaa”.

„Mitä on rakastaa?” vastasivat henget.

„Rakastaa on antautua toisille”, vastasi Jumala. „Ne jotka rakastavat, saavat kärsiä, mutta heitä rakastetaan.”

„Meillä on oikeus olla mitään antamatta emmekä tahdo mitään kärsiä”, sanoivat henget, jotka olivat rakkauden vihollisia.

„Pysykää oikeudessanne”, vastasi Jumala, „ja erotkaamme. Minä ja minun omani, me tahdomme kärsiä ja vaikkapa kuoliakin rakastaaksemme. Se on velvollisuutemme!”

Langennut enkeli on siis se, joka alusta lähtien kieltäytyi rakastamasta; hän ei rakasta — ja siinä on koko hänen rangaistuksensa; hän ei anna, ja siinä on hänen kurjuutensa; hän ei kärsi, ja siinä on hänen tyhjyytensä; hän ei kuole, ja siinä on hänen maanpakolaisuutensa.

Langennut enkeli ei ole Lucifer valontuoja, vaan Saatana, rakkauden panettelija.

Olla rikas on sama kuin antaa; olla mitään antamatta on olla köyhä; elää on rakastaa; olla mitään rakastamatta, se on olla kuollut; olla onnellinen, se on antautua; olla olemassa vain itseään varten, se on tuomita itsensä ja eristäytyä helvettiin.

Taivas on jalomielisten tunteiden sopusointu, ja helvetti on veltojen vaistojen ristiriita.

Oikeuksien ihminen on Kain, joka kateesta tappaa Aabelin; velvollisuuden ihminen on Aabel, joka rakkaudesta kuolee Kainin puolesta.

Ja semmoinen on ollut Kristuksen, ihmiskunnan suuren Aabelin, tehtävä.

Ei oikeuksien, vaan velvollisuuden puolesta on meidän kaikkemme uskallettava.

Velvollisuus on vapauden laajenemista ja nauttimista; eristetty oikeus on orjuuden isä.

Velvollisuus on antautumista, oikeus on itsekkyyttä.

Velvollisuus on uhrautumista, oikeus on ryöstöä ja varkautta.

Velvollisuus on rakkautta, oikeus on vihaa.

Velvollisuus on ääretöntä elämää, oikeus on ikuista kuolemaa.

Täytyy taistella oikeuden voittamiseksi sitä varten, että saavuttaisi velvollisuuden valtaherruuden: ja minkätähden olisimme vapaat, ellemme sitä varten, että rakastaisimme, antautuisimme ja niin ollen olisimme Jumalan kaltaiset!

Lakia täytyy rikkoa silloin, kun se vangitsee rakkauden pelon kynsiin.

Ken tahtoo sielunsa pelastaa, hän sen kadottaa, sanoo pyhä kirja; ja ken suostuu kadottamaan sen, hän sen pelastaa.

Velvollisuus on rakastaa: kadotkoon kaikki, mikä rakkautta estää! Vaietkoot vihan oraakkelit! Hävitkööt itsekkyyden ja pelon väärät jumalat! Hävetkööt orjat, jotka eivät uskalla rakastaa!

Jumala rakastaa tuhlaajapoikia!

V.

Viisi.

Viisi on uskonnon luku, sillä se on Jumalan luku yhtyneenä naisen lukuun.

Usko ei ole ällistyneen tietämättömyyden tyhmää herkkäuskoisuutta.

Usko on rakkauden tietoisuutta ja luottamusta.

Usko on järjen nurina, joka tuntemattomankin edessä järkähtämättä kieltää järjettömän.

Usko on tunne, yhtä tärkeä sielulle kuin hengitys on elämälle; se on sydämen arvokkuutta, innostuksen todellisuutta.

Usko ei ole toisen tai toisen uskonkappaleen oikeaksi myön-

tämistä, vaan todellista ja pysyväistä pyrkimistä niiden totuuksien perille, jotka piilevät kaikkien uskonmuotojen takana.

Jos ihminen hylkää aatteen, joka ei ole jumaluuden arvoinen jos hän särkee väärät jumalankuvat, jos hän kapinoi inhoittavia epäjumalanpalveluksia vastaan, miksi nimitetään häntä ateistiksi?

Rappeutuneen Rooman vainoojat nimittivät myös ensimmäisiä kristityitä ateisteiksi, sentähden että nämä eivät palvooneet Caligulan tai Neeron kuvia.

Ken kieltää kokonaisen uskonnon tai vaikkapa kaikki uskonnot mieluummin kuin riippuu kiinni omantunnon hylkäämissä uskonmuodoissa, hänellä on rohkea ja ylevä usko.

Jokainen, joka kärsii vakaumustensa puolesta, on uskon marttyyri.

Hän ehkä esittää kantansa huonosti, mutta hän pitää oikeutta ja totuutta ylempänä kaikkea; häntä ei ole tuomittava, ennenkuin häntä on kuultu.

Uskoa korkeimpaan totuuteen ei merkitse sen määrittelemistä, ja tunnustaa siihen uskovansa on sama kuin tunnustaa, ettei sitä tiedä.

Apostoli Paavali rajoittaa koko uskon seuraavaan kahteen asiaan: uskoa Jumalan olevan ja uskoa, että hän palkitsee niitä, jotka häntä etsivät.

Usko on suurempi uskontoja, koska se vähemmän tarkalleen määrittelee uskonkappaleita.

Mikä tahansa oppi on vain uskonkappale, joka kuuluu erikoiselle seurakunnalle; usko on tunne yhteinen koko ihmis-kunnalle.

Kuta enemmän keskustellaan sitä määritelläkseen, sitä vähemmin uskotaan; uusi opinkappale on uskonmuoto, jonka joku lahko omaksuu itselleen ja siten ikäänkuin riistää yleiseltä uskolta.

Antakaamme lahkolaisten muodostella ja muovaila opinkappaleitaan, antakaamme taikauskoisten paloitella ja sommitella taikauskojaan, antakaamme kuolleitten haudata kuolleitaan, kuten Mestari sanoi, ja uskokaamme sanomattomaan totuuteen, ehdottomaan, jonka järki myöntää sitä käsittämättä, siihen, jonka aavistamme tietämättämme.

Uskokaamme korkeimpaan järkeen.

Uskokaamme äärettömään rakkauteen ja säälikäämme skolastiikan tyhmyyksiä ja väärän uskonnon barbaarisuuksia!

Oi ihminen, sano minulle, mitä toivot, ja minä sanon sinulle, minkä arvoinen olet.

Jos rukoilet, paastostat, valvot ja täten uskot yksin tai melkein yksin pelastuvasi ihmisten äärettömästä kadotuksesta, ihmisten, jotka kateellinen Jumala nielee, niin olet jumalaton teeskentelijä.

Jos teet elämästäsi hurjastelun ja toivot nukkuvasi ole-mattomuuteen, olet joko sairas tai mieletön.

Mutta jos olet valmis kärsimään niinkuin toiset ja toisten puolesta, jos toivot pelastusta kaikille, silloin olet viisas ja oikeamielinen.

Toivoa on olla pelkäämättä.

Pelätä Jumalaa! mikä Jumalan pilkka!

Toivon teko on rukous.

Rukous on sielun purkautuminen ikuiseseen viisauteen ja rakkauteen.

Se on hengen katse totuutta kohti, ja sydämen huokaus kohti korkeinta kauneutta.

Se on lapsen hymy äidilleen.

Se on rakastetun kuiskaus, kun hän kumartuu vastaanottamaan rakastettunsa suudelmia.

Se on rakastavan sielun suloinen ilo, kun se levittääkse rakkauden valtamereen.

Se on nuoren vaimon surumielisyyttä puolisonsa poissaollessa.

Se on matkustajan huokaus, kun hän ajattelee isänmaataan.

Se on köyhän ajatus, kun hän tekee työtä vaimonsa ja lastensa elättämiseksi.

Rukoilkaamme hiljaisuudessa ja kohottakaamme kohti tuntematonta Isäämme katse täynnä luottamusta ja rakkautta; tyytykäämme uskolla ja alistumisella siihen osaan, minkä hän meille antaa elämän tuskista, ja sydämemme lyönnit ovat kaikki rukouksen sanoja.

Tarvitseeko meidän ilmoittaa Jumalalle, mitä me häneltä pyydämme, eikö hän tiedä, mitä meille on välttämätöntä?

Jos itkemme, tarjotkaamme hänelle kyyneleemme; jos iloitsemme, kääntäkäämme hänen puoleensa hymyilyimme; jos hän meitä lyö, luokaamme katse maahan; jos hän meitä hyväilee, nukkukaamme hänen syliinsä.

Rukouksemme on täydellinen, kun rukoilemme tietämättä ketä rukoilemme.

Rukous ei ole melua, joka korvaan koskee; se on hiljaisuutta, joka tunkee sydämeen.

Ja vionoja kyyneliä nousee silmiä kostuttamaan, ja huokauksia kohoo rinnasta niinkuin savu pyhästä suitsutuksesta.

Sanomaton rakkaus täyttää mielen kaikkea kauneutta, totuutta, oikeutta kohtaan; sydän sykkii uutta elämää eikä kuoleman pelkoa enää ole. Sillä rukous on järjen ja rakkauden ikuista elämää; rukous on Jumalan elämää maan päällä.

Rakastakaa toinen toisianne — kas siinä laki ja profeetat! Miettikää ja ymmärtäkää tätä sanaa.

Ja kun olette ymmärtäneet, älkää enää lukeko, älkää et-sikö, älkää epäilkö, vaan rakastakaa!

Älkää enää olko viisaita, älkää enää olko oppineita, rakastakaa! Siinä on todellisen uskonnon koko oppi; uskonto merkitsee rakkautta, ja Jumala itse on vain rakkautta.

Olen jo sanonut: rakkaus on vain antamista.

Jumalaton on se, joka vaatii kaikki toiset itselleen.

Hurskas on se, joka antautuu ihmiskunnalle.

Jos ihmisen sydän keskittää itseensä tulen, jolla Jumala häntä elähyttää, syntyy helvetti, joka kaiken nielee, mutta täyttyy paljaalla tuhkalla; jos se sitä vastoin antaa tulen säteillä ulospäin, tulee sydäimestä ihana rakkauden aurinko.

Ihmisen velvollisuus on kuulua perheelleen; perhe kuuluu isänmaalle ja isänmaa ihmiskunnalle.

Ihmisen itsekkyyden ansaitsee rangaistukseen yksinäisyyden ja toivottomuuden, perheen itsekkyyden häviön ja maanpalkolaisuuden, isänmaan itsekkyyden sodan ja vihollisten maanhantalon.

Ihminen, joka eristäytyy kaikesta inhimillisestä rakkaudesta, sanoen: minä tahdon palvella Jumalaa, hän erehtyy. Sillä, sanoo apostoli Johannes, jos ei hän rakasta lähimmäistään, jonka hän näkee, kuinka hän voi rakastaa Jumalaa, jota hän ei näe?

Täytyy antaa Jumalalle, mikä Jumalan on, mutta ei keisariltakaan saa kieltää, mitä keisarin on.

Jumala antaa elämän, mutta keisari voi antaa kuoleman.

Täytyy rakastaa Jumalaa ja olla keisaria pelkäämättä, sillä pyhässä kirjassa sanotaan: joka miekkaan tarttuu, hän miekkaan hukkuu.

Jos tahdotte olla hyviä, olkaa oikeamielisiä; jos tahdotte olla oikeamielisiä, olkaa vapaita!

Paheet, jotka tekevät ihmisen eläimen kaltaiseksi, ovat vapauden ensimmäisiä vihamiehiä.

Katsokaa päähtynyttä ja sanokaa minulle, voiko tuo saastainen elukka olla vapaa!

Saituri kiroo isänsä henkeä, ja korpin tavoin hän, himoitsee raatoja.

Kunnianhimoinen tahtoo raunioita, hän on houraileva kaidehtija; irstailija sylkäisee äitinsä povellet ja täyttää epäsieluisuudellaan kuoleman kohdun.

Kaikkia näitä rakkaudettomia sydämiä kohtaa rangaistuksista julmin, nim. viha.

Sillä tietäkäämme, että sovitukset sisältyvät syntiin.

Pahantekijä-ihminen on kuin huonosti tehty saviastia: hän särkyi, kohtalo sen vaatii.

Mutta maailmoiden jätteistä Jumala luo uusia tähtiä, ja sielujen jätteistä hän luo uusia enkeleitä.

VI.

Kuusi.

Kuusi on koetusten kautta saavutettavan vihkimyksen luku; se on tasapainon luku, se on hyvän ja pahan tiedon hieroglyyfi.

Ken pahan alkujuurta etsii, hän etsii, mistä olematon tulee.

Paha on hyvän hillitöntä haluamista, taitamattoman tahdon hedelmätöntä hapuilemista.

Jokainen omaa tekojensa hedelmän eikä köyhyys ole muuta kuin työn yllytin.

Ihmislaumaa palvelee kärsimys kuin paimenkoira, joka puree lampaita villaan saadakseen ne pysymään tiellä.

Varjon takia voimme nähdä valon; kylmän takia tunnemme lämmön; tuskan takia olemme herkät nautinnolle.

Paha on siis meille hyvän tilaisuus ja alku.

Mutta epätäydellisen älymme unelmissa syytämme kaitsemuksen työtä, koska emme sitä käsitä.

Olemme tietämättömän ihmisen kaltaiset, joka arvostelee alkuluonnoksen mukaan ja huudahtaa, heti kun pää on piirretty: „eikö näillä kasvoilla olekaan vartaloa?”

Luonto pysyy tyynenä ja tekee tekojansa.

Ei aura ole julma raadellessaan maan povea, ja maailman suuret mullistukset ovat Jumalan kyntötyötä.

Kaikki on hyvä aikanaan; villikansoille raa'at isännät; karjalle teurastajat; ihmisille tuomarit ja isät.

Jos aika kykenisi muuttamaan lampaat leijoniksi, söisivät nämä teurastajansa ja paimenensa.

Lampaat eivät ikinä muutu, koska eivät mitään opiskele; mutta kansat opiskelevat.

Te kansojen paimenet ja teurastajat, te olette siis oikeassa pitäessänne vihollisinanne niitä, jotka laumoillenne puhuvat.

Te laumat, jotka ette vielä tunne kuin paimenianne ettekä tahdo tietää niiden vehkeilystä teurastajien kanssa, te olette puolustettavissa, kun kivitätte niitä, jotka teitä nöyryyttävät ja häiritsevät rauhaanne puhumalla teille oikeuksistanne.

Oi Kristus, suuret sinua tuomitsevat, opetuslapsesi sinut kieltävät, kansa sinua kiroo ja vaatii sinut tapettavaksi, äitisi yksin sinua itkee, Jumala sinut hylkää!

Eli! Eli Lamma sabakhtani!

ELIPHAS LEVI

Ranskan kielestä suom. *P. E.*

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

VII.

Seitsemän.

Seitsemän on raamatun suuri luku. Se on Mooseksen luomishistorian avain ja kaiken uskonnon symboli. Mooses jätti jälkeensä viisi kirjaa¹⁾ ja laki jakaantuu kahteen testamenttiin.

Raamattu ei ole historiankirja, vaan kokoelma runoja, se on vertausten ja mielikuvien kirja.

Aadam ja Eeva ovat vain ihmiskunnan alkuperäisiä tyyppejä; kiusaaja-käärme on aika, joka koettelee; tiedonpuu on oikeus; sovittava työ on velvollisuus.

Kain ja Aabel edustavat lihaa ja henkeä, voimaa ja älyä, väkivaltaa ja pusointua.

Jättiläiset ovat vanhat vallananastajat; vedenpaisumus on ollut suunnaton vallankumous.

Arkki on perheessä säilynyt perintötieto: tähän aikaan uskonnosta tulee mystério ja rodun omaisuutta. Ham kirotaan, koska hän paljastaa salaisuuden.

Nimrod ja Baabel ovat kaksi alkuperäistä vertauskuvaa ainoasta itsevaltiaasta ja yleisestä maailmanvallasta, josta sittemmin aina on uneksittu; jota ovat yrittäneet toistensa jälkeen assyrialaiset, meedialaiset, persialaiset, Aleksander, Rooma, Napoleon, Pietari Suuren seuraajat, mutta joka aina on jäänyt kesken hajanaisten pyyteitten takia, joita kielten sekoitus kuvaa.

Maailmanvallan ei pitänyt toteutua väkivallan kautta, vaan älyn ja rakkauden kautta. Sentähden raamattu asettaa Nimrodin, raakalaisoikeuden edustajan, vastakohtaksi Abrahamin, velvollisuuden edustajan, joka lähtee maanpakoon etsiäkseen vapautta ja taistelua vieraalla maalla, jonka hän anastaa itselleen ajatuksellaan.

Hänellä on hedelmätön puoliso: ajatuksensa, ja hedelmäl-

¹⁾ Mooseksen kirjat ovat syntyneet pitkän ajan kuluessa eikä Mooses itse ole kirjoittanut niistä kuin vähäisiä osia. *Suom.*

linen orjatar: voimansa; mutta kun voima on tuottanut hedelmänsä, hedelmöittyy ajatuskin, ja järjen poika ajaa voiman lapsen maanpakoon. Järjen ihminen alistetaan koville koetuksille; hänen tulee varmentaa voittonsa uhrin kautta. Jumala tahtoo, että hän uhraa poikansa, s.o. että epäily koettelee dogmia ja että älyllinen ihminen on valmis uhraamaan kaikkensa korkeimman järjen edessä. Silloin Jumala tulee väliin: maailmanjärki alistuu työn ponnistuksille, se näytetään tieteelle, ja uskonkappaleen aineellinen puoli yksistään joutuu uhrattavaksi. Tätä kuvaa oinas, joka sarvistaan on tarttunut pensaikkoon kiinni. Abrahamin elämäkerta on näin ollen vertauskuva antiikkiseen tapaan, sisältäen korkean ilmestyksen ihmissielun kohtaloista. Kirjaimellisesti käsitettynä se on järjetön ja inhoittava kertomus. Mutta eikö Pyhä Augustinus ymmärtänyt sananmukaisesti Apuleiuksen kultaista asia!¹⁾ Suurmiesraukat!

Iisakin historia on toinen legenda. Rebekka on itämaalaisen naisen tyyppi, ahkera, vieraanvarainen, puolueellinen kiintymyksissään, viekas ja vehkeilevä toimissaan. Jaakob ja Esau ovat vielä Kainin ja Aabelin kaksi tyyppiä toistettuina; mutta tässä Aabel kostaa: vapautunut äly voittaa viekkaudella. Koko israelilainen nerokkuus sisältyy Jaakobin luonteeseen, tuohon kärsivälliseen ja ahkeraan syrjäyttäjään, joka luopuu vastustamasta Esaun vihaa, rikastuu ja ostaa veljensä anteeksiannon. Kun vanhat halusivat filosofoida, kertoivat he juttuja, — sitä ei koskaan saa unohtaa.

Joosefin historia eli legenda sisältää siemenenä evankeliumin koko hengen, ja Kristus, jota kansansa ei tuntenut, on varmaan monta kertaa itkenyt lukiessaan yhä uudestaan ja uudestaan tuosta kohtauksesta, jolloin Egyptin maaherra heittäytyi Benjaminin kaulaan ääneensä huudahtuen: „minä olen Joosef!”

Israelista tulee Jumalan kansa, s.o. aatteen säilyttäjä ja

¹⁾ Roomalaisen kirjailijan Apuleiuksen (synt. noin 125 j. Kr.) tunnetuin teos on hänen romaaninsa *Metamorphoseon sive de aureo asino libri XI*, jota lyhyesti nimitetään „Kultaiseksi aasiksi” ja joka parhaasta päästä on satiirinen ajankuvaus. Kauniin episoodin siitä on Edv. Rein suomentanut („Aamor ja Psyke”, 1907).

sanan tallettaja. Tämä aate on inhimillinen riippumattomuus ja työntekoon nojautuva kuninkuus, mutta sitä kätkeään huolellisesti kuin kallista siementä. Tuskaisa ja häviämätön merkki painetaan vihittyihin, jokainen totuutta esittävä kuva on kielletty, ja Jaakobin lapset valvoivat miekkakädessä yhtenäisen tabernaakkelin ympärillä. Hemor ja Sihem tahtovat väkisin tunkea pyhän perheen keskuuteen ja häviävät kansoineen valhevihkimyksen jälkeen.¹⁾ Hallitakseen kansoja täytyy pyhätön jo ympäröidä itseään uhreilla ja kauhuilla.

Jaakobin lasten orjuus valmistaa heidän pelastustaan: sillä heillä on aate, eikä aatetta kahlehdita; heillä on uskonto, eikä uskonnolle tehdä väkivaltaa; he ovat kaiken lopuksi kansa, eikä todellista kansakuntaa vangita. Vaino herättää kostajia, aate ruumistuu mieheen, Mooses nousee, Farao kaatuu, ja pilvi- ja tulipatsas, joka ohjaa vapautetun kansan kulkua, etenee majesteettillisesti erämaassa.

Kristus on pappi ja kuningas järjen ja rakkauden kautta.

Hän on saanut pyhän voitelun, neron voitelun, uskon voitelun, — hyveen voitelun, joka on voima.

Hän saapuu, kun papisto on uupunut, kun vanhat uskonmuodot ovat kadottaneet voimansa, kun järjen isänmaa on sammunut.

Hän saapuu kutsumaan Israelia takaisin elämään, ja jollei hän voi elvyttää Israelia, jonka farisealaiset ovat tappaneet, herättää hän kuolleista maailman, joka on antautunut epäjumalien hengettömään palvontaan.

Kristus on velvollisuuden oikeus!

Ihmisellä on oikeus tehdä velvollisuutensa, eikä muuta oikeutta hänellä ole.

Ihminen, sinulla on oikeus kuolemaan saakka vastustaa sitä, joka estää sinua tekemästä velvollisuutesi!

Äiti! lapsesi hukkuu; mies estää sinua auttamasta lastasi; sinä lyöt tuon miehen ja juokset pelastamaan poikasi... Kuka uskaltaa sinua tuomita?

Kristus saapui asettamaan velvollisuuden oikeuden vastainoksi oikeuden velvollisuudelle.

¹⁾ I Moos. 34 luku. *Suom.*

Juutalaisten oikeustiede sisältyi farisealaisten oppiin. Itse asiassa nämä näyttivät saavuttaneen dogmatisoimisen etuoikeuden; olivathan he synagoogan lailliset perilliset!

Heillä oli oikeus tuomita Vapahtaja, ja Vapahtaja tiesi olevansa velvollinen heitä vastustamaan.

Kristus on elävä vastalause.

Mutta minkä vastalause? Lihanko järkeä vastaan? Ei!

Oikeudenko velvollisuutta vastaan? Ei!

Fyysillisen vetovoimanko moraalista vetovoimaa vastaan? Ei, ei!

Mielikuvituksenko maailmanjärkeä vastaan? Hulluudenko viisautta vastaan? Ei, tuhat kertaa ei, ja vieläkin ei!

Kristus on todellinen velvollisuus, joka panee ikuisen vastalauseensa kuviteltua oikeutta vastaan.

Kristus on hengen vapautus, joka murtaa lihan orjuuden; antaumus, joka kapinoi itsekkyyttä vastaan; ylevin vaatimattomuus, joka vastaa ylpeydelle: en sinua tottele!

Kristus on leski, Kristus on yksin, Kristus on surullinen: miksi?

Sentähden että nainen on prostituoinut itsensä.

Sentähden että yhteiskuntaa syytetään varkaudesta.

Sentähden että itsekäs ilo on jumalaton!

Kristus on viety oikeuden eteen, hänet on tuomittu, hänet on mestattu, — ja häntä jumaloidaan!

Tämä tapahtui maailmassa, joka ehkä oli yhtä vakava kuin meidän.

Tuomarit maailman, jossa elämme, olkaa tarkkaavaisia ja ajatelkaa häntä, joka tuomitsee teidän tuomioitanne.

Mutta ennen kuolemaansa testamenttasi Vapahtaja lapsilleen pelastuksen kuolemattoman meikin: ehtoollisen.

Ehtoollinen! yhteinen yhtymä!¹⁾ Vapahtajan viimeinen sana maailmalle.

Leipä ja viini jaettuna kaikille, hän sanoi, kas siinä minun lihani ja minun vereni.

Hän on antanut lihansa pyöveleille ja verensä maalle, joka halusi sitä juoda, — ja miksikä?

Jotta kaikki tulisivat osallisiksi älyn leivästä ja rakkauden viinistä.

¹⁾ *Communion! union comtnune! Suom.*

Ah, sinä ihmisten yhteyden merkki, sinä yhteinen pöytä, sinä veljeyden ja tasa-arvoisuuden ateria, koska aletaan sinua paremmin ymmärtää?

Te ihmiskunnan marttyyrit, te kaikki, jotka olette antaneet henkenne, jotta ravitseva leipä ja vahvistava viini riittäisi kaikille ettekö tekin sano, laskiessanne kätenne näille yleismaailmallisen ehtoollisen merkeille: tämä on meidän lihamme ja meidän veremme!

Ja te, koko maailman ihmiset, te, joita Mestari nimittää veljikkeen, ettekö näe ja ettekö tunne, että yleinen leipä, veljellinen leipä, ehtoollisen leipä — on Jumala!

Ristiinnaulitun velkojat.

Te kaikki, jotka ette ole valmiit antamaan ihmiskunnalle verenne, lihanne ja elämänne, te ette ansaitse osanottoa Jumalan Pojan ehtoolliseen! Älkää antako hänen verensä juosta ylitsenne, sillä se tekisi tahran otsaanne!

Älkää kosketelko huulillanne Jumalan sydäntä, se voisi tuntea teidän puremanne.

Älkää juoko Kristuksen verta, se polttaisi sisälmyksenne; jo riittää, että se on juossut turhaan teidän puolestanne!

VIII.

Kahdeksan.

Kahdeksan on vastavaikutuksen ja tasapainoa ylläpitävän oikeuden luku.

Jokainen teko aikaansaa vastavaikutuksen.

Semmoinen on maailman yleinen laki.

Kristinuskon täytyi synnyttää antikristuksen usko.

Antikristus on Kristuksen varjo ja samalla hänen esillennostajansa ja todistajansa.

Antikristus syntyi kirkossa jo apostolien aikana: Joka nyt seisoo lujana, seisokoon lujana kuolemaan saakka, sanoi pyhä Paavali, ja laittomuuden ihminen on ilmestynvä.¹⁾

¹⁾ Oliko tekijällä mielessään Paavalin toinen kirje tessalonikalaisille ja varsinkin sen toinen luku?
Suom.

Protestantit sanoivat: paavi on antikristus.

Paavi vastasi: jokainen kerettiläinen on antikristus.

Antikristus ei ole paavi eikä liioin Luther; antikristus on Kristuksen hengelle vastakkainen henki.

Antikristuksen henkeä on oikeuden anastaminen oikeuden (vallan) vuoksi; niin myös ylpeyden hallitusvalta ja ajatuksen despotismi.

Antikristuksen henkeä on protestanttien muka uskonnollinen itsekkyyys yhtä hyvin kuin huonojen katolilaisten herkkäuskoinen ja röyhkeä tietämättömyys.

Antikristus hajoittaa ihmisiä sen sijaan, että niitä yhdistäisi; antikristusta on riidan henki, opettajain ja lahkolaisten härkäpäisyys, jumalaton halu anastaa totuus itselleen ja sulkea toiset siitä ulos tai pakoittaa koko maailma alistumaan meidän ahdasmielisiin tuomioihimme.

Antikristus on pappi, joka lausuu kirouksen siunauksen asemasta, joka etäännyttää, missä hänen pitäisi lähentää, joka nuhtelee, kun hänen pitäisi rohkaista, joka tuomitsee sen sijaan, että hänen pitäisi pelastaa.

Antikristuksen henkeä on vihaa uhkuva uskonkiihko, joka vie rohkeuden hyvältä tahdolta.

Antikristusta on kuoleman, alakuloisuuden ja rumuuden palvonta.

„Minkä tulevaisuuden valmistamme pojallemme?” sanovat järjettömät vanhemmat. „Hän on hengeltään ja ruumiiltaan heikko eikä hänen sydämensä vielä näytä elon merkkiä: tehkäämme hänestä pappi, jotta hän saisi elatuksensa alttarista.” Eivätkä he ole ymmärtäneet, ettei alttari ole laiskoja elukoita varten tehty kaukalo.

Katsokaapa noita arvottomia pappeja, tarkastakaapa noita niin sanottuja alttarin palvelijoita. Mitä sydämellenne puhuvat nuo lihavat tai raatomaiset miehet katseettomine silmiin, nyrpistettyine tai ammottavine huulineen?

Kuunnelkaa heidän puhettaan; mitä teille opettaa tuo epämiellyttävä ja yksitoikkoinen mumina?

He rukoilevat samalla tavalla kuin he nukkuvat ja he uhraavat niinkuin he syövät.

He ovat koneita täynnä leipää, lihaa, viiniä ja tyhjänpäiväisiä sanoja.

Ja kun he nauttivat — niinkuin osterit päivänpaisteessa — siitä, että ovat ilman ajatuksia ja ilman rakkautta, sanotaan heistä, että heillä on sielun rauha.

Mutta heidän rauhansa on eläimen rauhaa, ja ihmiselle on haudan rauha parempi; sillä he ovat tyhmyyden ja tietämättömyyden pappeja ja antikristuksen palvelijoita.

Todellinen Kristuksen: pappi on ihminen, joka elää, kärsii, rakastaa ja taistelee oikeuden puolesta. Hän ei kiistele eikä hän moiti, hän levittää anteeksiantamusta, ymmärrystä ja rakkautta.

Todellinen kristitty on vieras lahkolaisuuden hengelle; hän on kaikkea kaikille, ja hän pitää kaikkia ihmisiä saman isän lapsina, isän, joka tahtoo pelastaa heidät kaikki; koko uskontunnustus merkitsee hänelle vain yhtä: lempeyttä ja rakkautta; hän jättää Jumalan huostaan oikeuden salaisuudet ja ymmärtää itse vain armeliaisuuden.

Hänen mielestään pahat ovat sairaita, joita täytyy surkuttella ja parantaa; maailma erhetyksineen ja paheineen on hänelle kuin Jumalan sairaala, jonka hoitaja hän tahtoo olla.

Hän ei usko olevansa ketään parempi; hän vain sanoo: niinkauan kuin voin paremmin, tahdon palvella toisia, ja kun tulee aika kaatua ja kuolla, ottavat ehkä toiset minun paikkani ja palvelevat.

ÉLIPHAS LÉVI
Ranskan kiel. suom. *P. E.*

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

IX.

YHDEKSÄN.

Kas siinä tarotin¹⁾ erakko, vihittyjen ja profeettain luku.

Profeetat ovat yksineläjiä, sillä heidän kohtalonsa on, ettei heitä milloinkaan kuunnella.

He näkevät toisin kuin muut ihmiset; he aavistavat tulevia onnettomuuksia. Sentähden heidät vangitaankin ja tapetaan, tai heitä pilkataan tai hyljätään kuin spitaalisia ja anetaan heidän kuolla nälkään.

Ja sitten ennustusten toteutuessa sanotaan: nuo henkilöt ne ovat meille onnettomuutta tuottaneet.

Nykyään, kuten aina suurten onnettomuuksien edellä, katumme ovat täynnä profeetoita.²⁾

Olen niitä kohdannut vankiloissa, olen nähnyt niiden kuolevan unohdettuina ullakkohuoneissa.

Koko suuri kaupunkimme on nähnyt yhden semmoisen, jonka äänetön ennustus keskittyi siihen, että hän yhtämittaa kääntyi ympäri kulkiessaan aina ryysyissään loiston ja rikkauden palatsissa.

Olen nähnyt erään, jonka kasvot loistivat kuin Kristuksen: työmiehen vaatteissaan ja karkeilla käsillään hän muovaili savesta runoteoksia. Hän väänsi yhteen oikeuden miekan ja velvollisuuden valtikan ja tälle kultaiselle ja teräksiselle jallustalle hän pystytti rakkauden luovan tunnusmerkin.

¹⁾ Mustalaiset ovat luultavasti keskiajalla tuoneet Eurooppaan egyptiläistä tai kaldealaista alkuperää olevat salaperäiset tarot-kortit, joita on seitsemänkymmentäkahdeksan, niistä 22 enimmin käytännössä. Ne ovat kuvallisia ja nuo 22 tunnetuinta ovat: silmäkääntäjä, paavitar, keisarinna, keisari, paavi, rakastunut, vaunut, oikeus, erakko, onnen pyörä, voima, hirtetty, kuolema, kohtuus, paholainen, salaman iskemä torni, tähti, kuu, aurinko, viimeinen tuomio, hullu, maailma. Salatieteiden tutkijat pitävät kortteja suuressa arvossa, nähden niissä peitettyjä ja paljastettuja jälkiä aikain viisaudesta; monet käyttävät kortteja myös ennustus- y.m. tarkoitukseen. *Suom.*

²⁾ Pian tämän kirjan ilmestymisen jälkeen sattui ranskalais-saksalainen sota 1870-71 ja keisarikunnan häviö. *Suom.*

Eräänä päivänä hän laskeutui kadulle keskelle suurta kansanjoukkoa, pitäen kädessään leivän, jonka mursi ja jakoi toisille, sanoen: Jumalan leipä, tule leiväksi kaikille!

Tunnen toisen, joka huusi: en tahdo enää palvoa pahalaisen jumalaa; en huoli enää pyöveliä jumalakseni! ja ihmiset luulivat, että hän pilkkasi Jumalaa.

Ei; mutta hänen uskonsa ylivuotava voimakkuus puhkesi puutteellisiin ja varomattomiin sanoihin.

Hän puheli vielä loukatun rakkautensa houreissa:

Kaikki ihmiset ovat solidaarisia, he sovittavat toinen toistensa puolesta niinkuin he ansaitsevatkin toinen toistensa puolesta.

Synnin rangaistus on kuolema.

Synti itse on muuten rangaistus, ja suurin rangaistus. Suuri rikos ei ole muuta kuin suuri onnettomuus.

Huonoin ihmisistä on se, joka luulee itsensä toisia paremmaksi.

Intohimoisille ihmisille voidaan antaa anteeksi, koska he ovat passiivisia. Intohimo merkitsee kärsimystä ja lunastusta tuskan kautta.¹⁾

Niin sanottu vapaus ei ole muuta kuin jumalallisen veto-voiman kaikkivalta. Marttyyrit sanoivat: on parempi totella Jumalaa kuin ihmisiä.

Epätäydellisin rakkauden teko on parempi kuin paras hurskauden sana.

Älkää tuomitko, älkää puhuko, rakastakaa ja toimikaa.

Toinen on tullut ja sanonut: vastustakaa pahoja oppeja hyvillä teoillanne, mutta älkää erkautuko kenestäkään.

Pystyttäkää uudestaan kaikki alttarit, puhdistakaa kaikki temppelet ja olkaa valmiit ottamaan vastaan rakkauden hengen vierailua.

Rukoilkoon jokainen oman seurakuntansa tavalla ja pitääköön yhteyttä omaistensa kanssa, mutta älkää tuomitko toisianne.

Uskonnon harjoitus ei koskaan ole halveksittava, sillä se on suuren ja pyhän ajatuksen tunnusmerkki.

¹⁾ Ranskalainen sana *passion*, intohimo, johtuu latinalaisesta *passio*-sanasta, joka merkitsee „kärsiä.” Sana passiivinen on samaa alkuperää.

Rukoilla yhdessä on ottaa osaa samaan toivoon, samaan uskoon ja samaan rakkauteen.

Tunnusmerkki ei ole itsessään mitään: usko sen pyhittää.

Uskonto on inhimillisen yhteenliittymisen pyhin ja vahvin side, ja uskonnollisen teon suorittaminen on puhtaasti inhimillinen teko.

Kun ihmiset kerrankin ymmärtävät, ettei tule riidellä asioista, joita ei tiedä,

Kun he käsittävät, että vähäsen rakkautta on parempi kuin paljon vaikutus- ja hallitusvaltaa,

Kun kaikki antavat arvoa sille, jolle Jumalakin antaa arvoa pienimmässä luodussa olennessa: tottelemisen vapaaehtoisuudelle ja velvollisuuden vapaudelle,

Silloin ei enää ole maailmassa kuin yksi uskonto, kristillinen ja yleinen uskonto, todella katooninen uskonto, joka ei enää kiellä itseään paikallisilla ja henkilökohtaisilla kielloilla.

Vaimo, sanoi Vapahtaja samarialaiselle naiselle, totisesti sanon sinulle, että aika tulee, jolloin ihmiset eivät enää palvele Jumalaa Jerusalemissa eivätkä tällä vuorella, sillä Jumala on henki ja hänen totiset palvelijansa palvelevat häntä hengessä ja totuudessa.

X.

KABBALAN EHDOTON LUKU.

Sefirothien avain (katso *Dogme et rituel de la haute magie*).¹⁾

XI.

YKSITOISTA.

Yksitoista on voiman luku; se on taistelun ja marttyriuden luku.

Jokainen, ken kuolee aatteen puolesta, on marttyyri, sillä hänessä hengen pyrkimykset ovat vieneet voiton eläimen pe-loista.

¹⁾ Koska Eliphaz Levin yllämainittua kirjaa ei ole suomeksi, saattaa lukija päästä käsitykseen Kabbalasta ja sefirotheista tutustumalla lukuun „Kabbala, juutalaisten salainen oppi” kirjassa „Suuret uskonnot”.
Suom.

Jokainen, ken kaatuu sodassa, on marttyyri, sillä hän kuolee toisten puolesta.

Jokainen, ken kuolee kurjuuteen, on marttyyri, sillä hän on sotilas, joka on lyöty elämän taistelussa.

Ne jotka kuolevat oikeuden puolesta ovat yhtä pyhät uhriksaan kuin velvollisuuden uhrit, ja vallankumouksen taistelussa valtaa vastaan kaatuivat marttyyrit yhtä hyvin puolella kuin toisella.

Koska oikeus on velvollisuuden alkujuuri, on velvollisuutemme puolustaa oikeuksiamme.

Mikä on rikos? Oikeuden liioittelua. Murha ja varkaus ovat yhteiskunnan kieltämistä, yksilön eristettyä hirmuvaltaa, joka anastaa kuninkuuden ja käy sotaa omalla vastuullaan.

Rikosta on epäilemättä ehkäistävä, ja yhteiskunnan täytyy puolustautua; mutta kuka on kylliksi oikeamielinen, kylliksi suuri, kylliksi puhdas, jotta voisi väittää rankaisevansa?

Olkoon siis rauha kaikille, jotka sodassa — vaikkapa laitotomassakin — kaatuvat; he ovat panneet päänsä alttiiksi ja ovat sen menettäneet, ja koska kerran ovat maksun suorittaneet, mitä saatamme heiltä enää vaatia?

Kunnia olkoon kaikille, jotka taistelevat rohkeasti ja uskollisesti! Häpeä ainoastaan pettureille ja pelkureille!

Kristus kuoli kahden ryövärin välissä ja vei niistä toisen mukaansa taivaaseen.

Taivasten valtakunta on taistelijoita varten, ja se otetaan väkiryynnäköllä.

Jumala luo kaikkivaltansa rakkaudelle. Hänelle on rakasta voittaa viha, mutta hän oksentaa suustaan penseyden.

Elää — vaikkapa vain hetkeksi — on velvollisuus!

Ihana on hallita päivä, tai tunti vain, oli se vaikka Damokleen miekan alla tai Sardanapaloksen roviolla!

Mutta vielä ihanampaa on nähdä jalkojensa juuressa kaikki maailman kruunut ja sanoa: tahdon olla köyhäin kuningas ja valtaistuimeni on oleva Ristin kukkulalla.

On olemassa ihminen vielä väkevämpi tappajaa, ja se on hän, joka kuolee toisia pelastaakseen.

Ei ole olemassa eristettyjä rikoksia eikä yksityisiä sovituksia.

Ei ole olemassa personallisia hyveitä eikä kadotettuja antaumuksen tekoja.

Ken tahansa, joka ei ole moitteeton, on osallinen kaikkeen pahaan, ja ken tahansa, joka ei ole läpeensä paatunut, voi ottaa osaa kaikkeen hyvään.

Sentähden jokainen rangaistus aina on inhimillinen sovitus, ja jokaista mestauslavan alta nostettua päätä voidaan tervehtiä ja kunnioittaa marttyyriin päänä.

Sentähden myöskin marttyyreistä jaloin ja pyhin saartoi, omaantuntoonsa vetäytyen, tuntee ansainneensa rangaistuksen, joka häntä odotti, ja — tervehtien miekkaa, joka oli valmiina häntä lyömään — huudahtaa: tapahtukoon oikeus!

Te Rooman katakombien puhtaat uhrin, te arvottomien kristittyjen murhaamat juutalaiset ja protestantit,

Te Abbaye-vankilan ja Carmes-luostarin papit,¹⁾ te hirmuhallituksen giljotinoidut, te surmatut kuningasmieliset, te vuorostanne uhratut vallankumoukselliset, te suurten armeijaimme sotilaat, jotka olette siroitelleet luitanne ympäri maailman, kaikki te, jotka olette kuoleman rangaistuksen kärsineet, te työmiehet, kamppailijat, kaikenlaatuiset uskaliaat, te Prometeuksen kunnan lapset, jotka ette ole pelänneet salamaa etkä kotkaa, kunnia olkoon hajoitetulle tuhkalenne! rauha ja kunnioitus muistollenne! te olette edistyksen sankareita, ihmiskunnan marttyyreja!

XII.

KAKSITOISTA.

Kaksitoista on aikakausia koskeva (vuorottaisuuden) luku; se on yleismaailmallisen uskontunnustuksen luku.

Kas tässä maagillisen ja rajoituksista vapaan katoolisen uskontunnustuksen käänös:

Uskon yhteen ainoaan Jumalaan, kaikkivaltiaaseen, meidän isäämme, taivaan ja maan iankaikkiseen luojaan.

Uskon Vapahtaja-Kuninkaaseen, ihmiskunnan johtajaan, jumalan poikaan, sanaan ja kirkauteen,

Joka on ikuisen rakkauden elävä aate, Jumala näkyväisenä ja valo toimivana,

¹⁾ S.o. jotka murhattiin 1792; Ranskan vallankumouksen hirmunäytelmiä. *Suom.*

Jota maailma kaikkina aikoina ja kaikkialla on ikävöinyt, mutta joka ei ole Jumala Jumalasta erotettavissa.

Laskeutuen keskellemme vapauttaakseen maan hän pyhitti naisen äidissään.

Se oli taivaallinen ihminen, viisas ja lempeä. Hän syntyi kärsiäkseen ja kuoli meidän tavallamme.

Tietämättömyyden hylkäämänä, kateuden syyttämänä hän kuoli ristillä antaakseen meille elämän.

Kaikki, jotka ottavat hänet oppaakseen ja tuekseen, voivat hänen oppinsa kautta olla Jumalaa niinkuin hän.

Hän on ylösnoussut hallitakseen aikakausia; hän on hälväntävä tietämättömyyden usvat.

Hänen käskynsä, jotka kerran tulevat paremmin tunne-
tuiksi ja voimakkaammiksi, tulevat tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

Uskon Pyhään Henkeen, jonka ainoat tulkitsijat ovat pyhien ja profeettojen henki ja sydän.

Se on elon ja hedelmällisyyden henkäys, joka käy ulos isästä ja ihmiskunnasta.

Uskon vanhurskasten alati pyhään perheeseen, jonka yhdysiteenä on taivaallisten lakien horjumaton kunnioitus.

Uskon, että tunnustus, paikka, pappi ja palvelus ovat yhtä yhden ainoan Jumalan kunniaksi.

Uskon, että muuttaessaan kuolema meidät uudistaa ja että meissä niinkuin Jumalassa elämä on ikuinen.

XIII.

KOLMETOISTA.

Kolmetoista on kuoleman ja syntymän luku; se on omaisuuden ja perinnön, yhteiskunnan ja perheen, sodan ja sopimusten luku.

Yhteiskunnan perustana on oikeuden, velvollisuuden ja keskinäisen luottamuksen vaihdot.

Oikeus on omaisuus; vaihto on välttämättömyys; luottamus on velvollisuus.

Joka tahtoo saada enemmän, kuin hän antaa, tai saada antamatta, on varas.

Omaisuus on oikeus käyttää yhteisen varallisuuden jotakin osaa; se ei ole oikeus sitä hävittää tai pitää takavarikossa.

Yhteisen hyvän hävittäminen tai takavarikoiminen ei ole omistamista, vaan varastamista.

Puhun yhteisestä hyvästä, koska kaikkien asioiden todellinen omistaja on Jumala, joka tahtoo, että kaikki olisi kaikkia varten. Mitä tahansa teettekin, ette kuollessanne vie mitään mukanne tämän maailman antimista. Ja se mikä teiltä kerran otetaan pois, ei todellisuudessa kuulu teille. Se on vain ollut teillä lainana.

Mitä käyttöoikeuteen tulee, on se työn tuloksena; mutta työ itsessään ei ole varma takuu omistamisesta, sillä sota saattaa tuhoineen ja tulipaloineen siirtää omaisuuden toisiin käsiin.

Käyttäkää siis hyvin näitä katoavaisia tavaroita, te, jotka häviätte ennen niitä!

Muistakaa, että itsekkyyks herättää itsekkyyttä ja että rikkaan epäsiiveellisyys vastaa köyhän rikoksista.

Mitä köyhä tahtoo, jos hän on rehellinen?

Hän tahtoo työtä. Käyttäkää oikeuksianne, mutta täyttäkää velvollisuutenne: rikkaan velvollisuus on levittää rikkautta; omaisuus, joka ei ole liikkeessä, on kuollutta, älkää siis tallettako kuolemaa.

Muuan viisastelija on sanonut: omaisuus on varkautta. Hän tarkoitti epäilemättä eristettyä omaisuutta, salattua, jota ei päästetä vaihtokauppaan palvelemaan yhteistä hyötyä.

Jos sellainen oli hänellä ajatus, saattoi hän mennä vielä pitemmälle ja väittää, että semmoinen julkisen elämän ehkäiseminen on suorastaan murha.

Keinottelun rikosta on yleisön vaisto aina pitänyt ihmisyyden majesteettirikoksena.

Perhe on avioliiton kautta syntynyt luonnollinen yhteisö.

Avioliitto on kahden olennon yhtymä, jota rakkaus liittää yhteen ja jotka lupaavat toisilleen keskinäistä uskollisuutta silmälläpitäen niiden lasten parasta, jotka mahdollisesti tulevat syntymään.

Puolisot, joilla on lapsi ja jotka eroavat, ovat jumalattomia. Haluavatko he siis panna täytäntöön Salomonin tuomion ja halkaista lapsenkin?

Luvata ikuista rakkautta on lapsellista: sukupuolirakkaus on tosin jumalallinen tunne, mutta tilapäinen, pakollinen ja haihtuva; mutta molemminpuolisen uskollisuuden lupaus on avioliiton olemus ja perheen periaate.

Tämän lupauksen pyhänä takeena tulee olla ehdoton luottamus.

Mustasukkaisuus on aina epäilystä, ja epäily on aina solvaus.

Todellinen avioliiton rikkoja on se, joka rikkoo luottamuksen: vaimo, joka toiselle miehelle latelee valituksia puolisoitaan; mies, joka toiselle naiselle, eikä omalleen, uskoo sydämensä suruja ja toiveita, — nämä totisesti pettävät avioliiton uskon.

Aistinten yllätykset ovat uskottomuuksia vain sentähden, että sydän hairautuu heittäytymään enemmän tai vähemmän nautinnon helmoihin. Muuten ne ovat inhimillisiä erehdyksiä, joita täytyy punastua ja salata; ne ovat säädyttömyyksiä, joita tulee torjua välttämällä tilaisuuksia, mutta joita ei koskaan pidä koettaa yllättää: hyvät tavat kieltävät skandaalin.

Jokainen skandaali on häpeällinen. Ihminen ei ole säädytön, sentähden että hänellä on elimiä, joita ei mainita, mutta hän on hävytön, jos hän niitä näyttölee.

Aviomiehet, kätkekää maailmalta kotinne haavat; älkää riisuko vaimojanne alastomiksi yleisön naurettaviksi.

Vaimot, älkää toittako julki aviovuoteenne pikku suruja: yleinen mielipide merkitsi teidät silloin prostituoitujen kirjoihin.

Ylevä sydämen uljuus on tarpeen avio-uskon säilyttämiseksi; ainoastaan suuret sielut käsittävät sen sankarillisen sopimuksen koko laajuuden.

Avioliitot, jotka rikkoutuvat, eivät ole avioliittoja, vaan paritteluja.

Mitä voi tulla vaimosta, joka hylkää miehensä? Hän ei ole enää puoliso, mutta ei liioin leski; mitä hän siis on? Hän on kunnian luopio, joka pakosta on epäsideellinen, koska hän ei ole neitsyt eikä vapaa.¹⁾

Ankarat sanat johtunevat tekijän omasta katkerasta kokemuksesta. Kts. Ruusu-Ristin huhtikuun n:roa *Suom.*

Aviomies, joka hylkää vaimonsa, prostituoi hänet ja ansaitsee konnan nimen, mikä annetaan langenneiden naisten rakastajille.

Avioliitto on näin ollen pyhä ja purkamaton, kun se todella on olemassa.

Mutta se ei voi todella olla olemassa muille kuin niille, joilla on ylevä ja jalo sydän.

Eläimet eivät solmi avioliittoja, ja ihmiset, jotka elävät eläinten lailla, saavat tyytyä luontonsa aiheuttamiin onnettomuuksiin.

He tekevät yhtämittaa onnettomia yrityksiä toimiakseen järkevästi. Heidän lupauksensa ovat kokeita ja lupausten varjoja; heidän avioliittonsa ovat kokeita ja varjoja avioliitosta; heidän rakkautensa ovat kokeita ja varjoja rakkautesta. He aina tahtoisivat eivätkä koskaan tahdo; he aina ryhtyvät asioihin, mutta eivät vie niitä lopulliseen päätökseen. Semmoisiin ihmisiin ei laki pysty muussa kuin ehkäisyn muodossa.

Semmoisilla olennoilla voi olla pesä, mutta ei koskaan perhettä; avioliitto ja perhe kuuluvat täydellisen ihmisen itsenäisen ihmisen, älykkään ja vapaan ihmisen oikeuksiin.

Tutkikaapa tuomioistuinten pöytäkirjoja ja lukekaan vanhempain murhaajain historiaa.

Kohottakaa kaikkien näiden katkaistujen päiden mustaa verhoa ja kysykää heiltä, mitä ovat ajatelleet avioliitosta ja perheestä, mitä maitoa ovat imeneet ja mitkä hyväilyt ovat heitä jalostaneet... Vaviskaa sitten, te kaikki, jotka ette anna lapsillenne ymmärryksen ja rakkauden leipää, te kaikki, jotka ette pyhitä isän arvovaltaa hyvän esimerkin voimalla...

Nämä kurjat olivat orpoja sekä hengen että sydämen puolesta, ja he ovat kostaneet syntymänsä! ...

Elämme vuosisadalla, jolloin perhettä on enemmän kuin koskaan ennen väärinkäsitetty ylevyydessään ja pyhyydessään. Aineelliset pyyteet tappavat järjen ja rakkauden, kokemuksen läksyjä halveksitaan, Jumalan asioita kaupitellaan. Liha häpäisee henkeä, petos ilkkuu uskollisuutta ja lainkuullaisuutta. Ei ole enää ihannetta, ei oikeutta: inhimillinen elämä on tullut orvoksi molemmilta puolilta.

Mutta rohkeutta ja kärsivällisyyttä! Tämä vuosisata on menevä sinne, mihin suuret syylliset menevät. Katsokaa, kuinka alakuloinen se on! Ikävä on mustana verhona sen kasvoilla... lantarattaat pyörivät¹⁾ ja kansa seuraa vavisten...

Pian on historia tuomitseva vuosisadan lisää, ja raunioiden suurelle haudalle kirjoitetaan:

Tähän päättyi isänmurhaaja-vuosisata! vuosisata, joka oli Jumalansa ja Kristuksensa pyöveli!

Sodassa on meillä oikeus tappaa välttääksemme kuoleman, mutta elämän taistelussa on ylevin oikeutemme kuolema, jottei meidän tarvitsisi tappaa.

Järjen ja rakkauden tulee vastustaa sortoa kuolemaan saakka, mutta ei koskaan murhaan asti.

Uljas mies, käsissäsi on hänen henkensä, joka sinua on loukannut, sillä se joka ei välitä omasta hengestään, on toisten elämän herra... Masenna hänet suuruudellasi: anna hänelle armoa!

Mutta emmekö saa tappaa tiikeriä, joka meitä uhkaa?

— Jos se on tiikeri ihmisen haamussa, on kauniimpi antautua ahmittavaksi, vaikka moraalit tosin ei tässä mitään määrää.

— Mutta jos tiikeri uhkaa lapsiani?

— Vastatkoon luonto itse kysymykseenne.

Harmodioksen ja Aristogeitonin¹⁾ muistoa juhlittiin ja sille pystytettiin kuvapatsaita vanhassa Kreikassa. Raamattu on ikuistuttanut Judithin ja Ehudin nimet, ja ylevimpiä pyhän kirjan henkilöitä on sokea ja kahlehdittu Simson, joka ravistaa temppelein pilareita huudahtaen: tahdon kuolla filistealaisten kanssa!

Mutta uskotteko, että Jeesu, jos hän ennen kuolemaansa olisi mennyt Roomaan ja surmannut Tiberiuksen, uskotteko, että hän silloin olisi pelastanut maailman, niinkuin hän teki

¹⁾ Kuoleman tuomitulta kuljetettiin mestauspaikalle lantarattailla. *Suom.*

²⁾ Kaksi ystävää; tyranni Hipparkoksen surmaajat (514 e. Kr.). Pidettiin Kreikan vapauden marttyyreina. *Suom.*

antaessaan anteeksi pyöveilleen ja kuollessaan Tiberiuksenkin puolesta?

Pelastiko Brutus roomalaisen vapauden surmatessaan Caesarin? Tappamalla Caligulan Cherea teki vain tilaa Claudiukselle ja Nerolle. Vastustaa väkivaltaa väkivallalla on vain oikeuttaa väkivalta ja pakottaa sitä uudistumaan.

Mutta voittaa paha hyvällä, itsekkyyks kielätyymyksellä, julmuus anteeksiannolla: kas siinä kristinuskon ja ikuisen voiton salaisuus.

Olen nähnyt sen paikan, jossa maa vielä vuoti verta Aabelin murhasta, ja siinä paikassa juoksi kyynelten puro.

Ja vuosisatojen saattamina lähestyi lukemattomia ihmisjoukkoja, jotka pudottivat kyyneleitä puroon.

Ja ikuisuus lyyhistyneenä ja synkkänä katseli putoilevia kyyneleitä, laskien niitä yksitellen, — eikä niitä koskaan riittänyt yhdenkään veripilkun poistamiseksi.

Mutta kahden kansanpaljouden ja kahden ajanjakson välillä ilmestyi Kristus kalpeana, kasvot säteilevinä.

Ja veren ja kyynelten maahan hän istutti veljeyden viini-puun, ja kyyneleet ja veri jumalallisen puun juurien ime-minä muuttuivat rypäleen suloiseksi mehuksi, joka on juot-tava tulevaisuuden lapset rakkauden humalaan.

ÉLIPHAS LÉVI

Ransk. suom. *P. E.*

SUURTEN MYSTERIOIDEN AVAIN

XIV.

NELJÄTOISTA.

Neljätoista on yhteenliittymisen ja yleisen yhteyden luku, ja sen edustaman aatteen nimessä tahdomme tässä vedota kansoihin, aloittamalla vanhimhasta ja pyhimmästä.¹⁾

Israelin lapset, miksikä te keskellä edistyviä kansoja pyysytte liikkumattomina, ikäänkuin vartioisitte isienne hautoja?

Teidän isänne eivät ole täällä, he ovat nousseet ylös: sillä Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala ei ole kuolleitten Jumala!

Minkätähden painatte aina jälkeläisiinne veitsen verisen merkin?

Jumala ei tahdo enää eroittaa teitä muista ihmisistä; tulkaa veljiksemme ja nauttikaa kanssamme rauhaa rakentavaa ehtoollisleipää alttarilta, jota ei veri koskaan saastuta.

Mooseksen laki on täytetty: lukekaa kirjanne ja ymmärtäkää, että olette olleet sokea ja kova kansa, niinkuin kaikki profeettanne sanovat.

Mutta te olette myös olleet urhoollinen ja taistelussa kestävä kansa.

Israelin lapset, tulkaa Jumalan lapsiksi: ymmärtäkää ja rakastakaa!

Jumala on poistanut otsastanne Kainin merkin, eivätkä kansat enää sano nähdessään teidän kulkevan ohi: kas juutalaiset! vaan ne huudahtavat: tilaa veljillemme, jotka ovat uskossa meitä vanhemmat!

Ja me käymme joka vuosi uudessa Jerusalemissa syömässä pääsiäistä teidän kansanne.

Ja tahdomme levätä teidän viini- ja viikunapuunne var-

¹⁾ Lukijalla lienee syytä olla eri mieltä Levin kanssa, mitä tulee Juudan kansan „vanhemmuuteen”, sillä ovathan esim. Aasian suuret kansat ja sivistykset paljon vanhempia kuin Palestiinan juutalaiset.

jossa; sillä te olette yhä matkustavaisen ystäviä, muistaessanne Abrahamia, Tobiasta ja enkeleitä, jotka kävivät niiden puheilla.

Ja te olette sitä hänenkin muistokseen, joka sanoi: se joka ottaa vastaan pienimmän teistä, hän ottaa vastaan minut.

Sillä vastedes ette enää kiellä kotinne ja sydämenne turvaa veljeltänne Joosefilta, jonka olette kansoille myyneet.

Koska hän on tullut mahtavaksi Egyptin maassa, josta te etsitte leipää hedelmättömyyden päivinä.

Ja hän on muistanut isäänsä Jaakobia ja nuorta veljeänsä Benjaminia; ja hän antaa teille kateutenne anteeksi ja sy-leilee teitä itkien.

Te uskovaisten lapset, me tahdomme laulaa kanssanne: ei ole muuta Jumalaa kuin Jumala ja Muhammed on hänen profeettansa!

Sanokaa Israelin lasten keralla: ei ole muuta Jumalaa kuin Jumala ja Mooses on hänen profeettansa!

Sanokaa kristittyjen kanssa: ei ole muuta Jumalaa kuin Jumala ja Jeesus Kristus on hänen profeettansa!

Muhammed on Mooseksen varjo. Mooses on Jeesuksen edelläkävijä.

Mitä on profeetta? Jumalaa etsivän ihmiskunnan edustaja. Jumala on Jumala, ihminen on Jumalan profeetta, kun hän saattaa meidät uskomaan Jumalaan.

Raamattu, koraani ja evankeliumi ovat kolme saman kirjan erilaista käännöstä. On vain yksi laki samoinkuin on vain yksi Jumala.

Oi ihannoitu nainen, oi valittujen palkka, oletko kauniimpi Mariaa?

Oi Maria, sinä Idän tytär, siveä kuin puhdas rakkaus, suuri kuin äidin toiveet, tule opettamaan Islamin lapsille taivaan mysteerit ja kauneuden salaisuudet.

Kutsu heidät uuden Hiton juhlaan, siellä istuu kolme profeettaa kolmella jalokivistä välkkyvällä valtaistuimella.

Tuba-puun oksat muodostavat taipuessaan katoksen taivaallisen pöydän yli.

Morsian on valkoinen kuin lumi ja punertava kuin hymyilevä aamu.

Kaikki kansat kokoontuvat häntä katsellakseen eivätkä ne

enää pelkää kulkea Al Sirah'n¹⁾ yli, sillä tällä sillalla, joka on terävä kuin partaveitsi, tulee Vapahtaja vastaan, risti kohotettuna, ja ojentaa kätensä horjuville, ja kaatuneille ojentaa morsian tuoksuavan huntunsa ja vetää heidät puoleensa.

Kansat, taputtakaa käsiä rakkauden viimeiselle voitolle! Kuolema yksin pysyy kuolleena ja helvetti yksin palaa.

Oi Europan kansat, joille Itä tarjoaa kätensä, yhtykää yhteen torjuaksenne Pohjolan karhut!²⁾ Jospa viimeinen sota tekisi järjen ja rakkauden voittajiksi, jospa kauppa kietois yhteen maailman käsivarret ja jospa uusi, puolustusvoimaisesta evankeliumista puhjennut sivistys kokoisi yhteen maan kaikki laumat saman paimenen sauvan turviin!

Sellaiset ovat edistyksen voitot; sellainen on päämäärä, jota kohti maailman koko liike meitä työntää.

Edistys on liikettä; liike on elämää.

Edistyksen kieltäminen on olemattomuuden myöntämistä ja kuoleman jumaloimista.

Edistys on ainoa vastaus, minkä järki osaa antaa vastapainoksi pahan olemassaoloa koskeville vastaväitteille.

Kaikki ei ole hyvin, mutta kaikki on kerran oleva hyvin. Jumala aloittaa työn ja hän sen lopettaakin

Jollei edistystä olisi, olisi paha muuttumaton kuin Jumala!

Edistys suo selvityksen raunioille ja lohduttaa itkevää Jeremiasta.

Kansan seuraavat toisiaan niinkuin ihmiset, eikä mikään ole pysyväästä, koska kaikki kulkee täydellisyyttä kohti.

Suuri ihminen jättää kuollessaan isänmaalleen töittensä hedelmän; suuri kansa sammuessaan maan päällä muuttuu tähdeksi, joka valaisee historian hämäryydet.

Mitä kansa on teoillaan kirjoittanut, pysyy kaiverrettuna ikuisuuden kirjaan; se on liittänyt sivun ihmiskunnan raamattuun.

Älkää sanoko, että sivistys on huono; se on tuon kostean

¹⁾ Helvetistä taivaaseen johtava silta muhammetilaisten uskonopissa. *Suom.*

²⁾ Tämä kirjoitettiin Krimin sodan aikoihin. *Suom.*

lämmön kaltainen, joka kypsyttää viljan, se kehittää nopeasti elämän perusvoimat ja kuoleman perusvoimat, se tappaa ja se elähtää.

Sivistys on kuin tuomion enkeli, joka eroittaa pahat hyvien joukosta.

Sivistys muuttaa hyvän tahdon ihmiset valon enkeleiksi ja alentaa itsekkään ihmisen eläimen alapuolelle; se on ruumiiden turmellus ja sielujen vapautus.

Jättien jumalaton maailma nosti taivaaseen Enokin sielun; alkuaikaisen Kreikan Bakkhos-juhlien yli kohoaa Orfeuksen harmooninen henki.

Sokrateessa ja Pythagoraassa, Plaatonissa ja Aristoteleessa ilmenevät selvinneinä vanhan maailman kaikki pyrkimykset ja kaikki kirkkaudet; Homeroksen tarinat ovat pysyneet enemmän tosina kuin historia, ja Rooman suuruudesta meillä ei ole muuta jäljellä kuin Augustuksen vuosisadan kuolemattomat kirjoitelmat.

Kukaties Rooma ei ollutkaan järkyttänyt maailmaa sotaisilla mullistuksillaan muuta varten kuin synnyttääkseen Virgiliuksen.

Kristinuskko on kaikkien Idän Viisaitten mietiskelyjen hedelmä, sillä ne syntyivät uudestaan Jeesuksessa Kristuksessa.

Siten on henkien valo noussut siellä, missä maailman auringo nousee; Kristus on valloittanut Länsimaat ja Aasian auringon lempeät säteet ovat kohdanneet Pohjolan jäätiköitä.

Tämän tuntemattoman lämmön vaikutuksesta on uusia ihmiskekoja levinnyt yli aution maailman; kuolleitten kansojen sielut ovat säteilleet nuortuneiden kansojen yllä ja vahvistaneet niissä elämän henkeä.

Maailmassa on kansa, jonka nimenä on avomielisyys ja vapaus, sillä nämä kaksi sanaa merkitsevät samaa kuin Ranskan nimi.¹⁾

¹⁾ Ranskanmaan ranskalainen nimi *France* (ja siitä *français*, ranskalainen.) on germaani-alkuperää, ollen erään kansakunnan, frankien, niinenä; sitten laatusanana käytetty *franc* merkitsi frankien rahalla maksettu, vapaa ja myöhemmin puheessaan vapaa, suorapuheinen, avomielinen; Ranskan vallankumouksen jälkeen (v:sta 1795) on *franc* myös ollut rahayksikön nimenä. *Suom.*

Tämä kansa on aina ollut tavallaan katoolisempi kuin paavi ja protestanttisempi kuin Luther.

Ristiretkien Ranska, trubaduurien ja laulujen Ranska, Rabelais'n ja Voltaire'n Ranska, Bossuet'n ja Pascal'in Ranska on aina ollut kansojen yhdistelmä; Ranska pyhittää järjen ja uskon liiton, vallankumouksen ja vallan liiton, lempeimmän uskonmuodon ja ylpeimmän inhimillisen arvokkuuden liiton.

Niinpä näette, kuinka Ranska kulkee eteenpäin, kuinka se toimii, kuinka se taistelee, kuinka se laajenee!

Usein petettynä ja haavoitettuna, joskin koskaan masentumatta, innostuneena voitoistaan, uljaana vastoinkäymisissä, Ranska nauraa, laulaa, kuolee, ja Ranska opettaa maailmalle uskoa kuolemattomuuteen.

Vanha kaarti ei antaudu, mutta ei se kuolekaan: todistuksena siitä on lastemme into, jotka hekin kerran tahtovat olla vanhan kaartin sotilaita.

Napoleon ei ole enää ihminen, hän on Ranskan kansallishaltia, maailman toinen vapahtaja, ja hänkin on antanut apostoleilleen merkiksi ristin!

Sankt Helena ja Golgata ovat uuden sivistyksen kaksi sammasta; ne ovat mittamattoman kaaren, viimeisen vedenpaisumuksen muodostaman taivaan kaaren kaksi pylvästä, ja se kaari heittää sillan kahden maailman väliin.

Voisitteko näin ollen uskoa, että menneisyys ilman kunnia ja ilman loistoa saattaisi valloittaa ja tuhota noin suuren tulevaisuuden?

Ja voisitteko ajatella, että tataarin kannustin koskaan repisi palasiksi meidän voittojemme välikirjat ja meidän vapauttamme testamentit!

Sanokaa mieluummin, että tulemme jälleen lapsiksi ja astumme takaisin äitiemme kohtuihin!

Eteenpäin, eteenpäin! sanoo jumalallinen ääni Ahasveerukselle. Etene, etene! huudahtaa Ranskalle maailman sallimus ... Ja minne kuljemme? Kohti tuntematonta, ehkä kuitua kohti: mitä siitä! Mutta ei koskaan menneisyyteen päin, ei koskaan kohti unohduksen hautakumpuja, ei koskaan lapsuutemme kaporaliepuja kohti, jotka itse olemme rikkirepiseet, ei koskaan ensimmäisten aikojen tyhmyyttä ja tietämättömyyttä kohti... ei koskaan! ei koskaan!

XV. VIISITOISTA.

Viisitoista on vastarinnan ja katoollisuuden luku.

Kristikunta on tätä nykyä jaettuna kahteen kirkkoon: sisivistyttäjä-kirkko ja barbaarinen kirkko, edistynvä kirkko ja paikallaan seisova kirkko.¹⁾

Toinen on aktiivinen, toinen passiivinen: toinen on komentanut kansoja ja hallitsee niitä yhä, koska kuninkaat sitä pelkäävät; toinen on alistunut kaikkiin despotismiin muotoihin eikä osaa olla muuta kuin orjuuden välikappale.

Toimiva kirkko tekee Jumalan todelliseksi ihmisille ja uskoo yksin inhimillisen Sanan jumaluuteen, joka tulkitsee Jumalan Sanaa.

Mitä itse asiassa paavin erehtymättömyys on muuta kuin älyn tunnustettu yksinvalta, jota vahvistaa uskon yleinen äänioikeus?

Mutta näin ollenhan paavin pitäisi olla vuosisatansa etevin nero? Ei suinkaan. Todellisuudessa on parempi, että hän on tavallinen ihminen. Hänen ylivaltansa on sitä jumallaisempi silloin, koska se tavallaan on inhimillisempi.

Eivätkö tapahtumat puhu äänekkäämpää kieltä kuin vanhat vihat ja epäuskonnolliset tietämättömyydet? Ettekö näe, kuinka katoollinen Ranska toisella kädellään tukee sammuvaa paaviutta ja toisessa kädessään pitää miekkaa taistellakseen edistyksen armeijan etunenässä?

Katolilaiset, juutalaiset, turkkilaiset ja protestantit taistelevat saman lipun alla; puolikuu on tehnyt liiton latinalaisen ristin kanssa, ja kaikki yhdessä nyt kamppailemme hyökkääviä barbaareja ja heidän raaiustuttavaa oikeauskoisuuttaan vastaan.

Teko on tehty ja pysyy ainiaaksi. Hyväksymällä uusia opinkappaleita on pyhän Pietarin istuin juhlallisesti tunnustanut itsensä edistysmieliseksi.

Katoollisen kristinuskon isänmaa on samalla tieteiden ja taiteiden, ja evankeliumin ikuinen Sana, elävänä ja ruumistuneena näkyväisen auktoriteetin muodossa, on yhä vielä maailman valo.

¹⁾ Krimin sota näkyy vaikuttaneen Eliphaz Levin mieleen, koska hän yhä uudestaan palaa venäläiseen barbarismiin. *Suom.*

Vaietkoot siis uuden synagoogan fariseukset! Vaietkoot skolastiikan vihaa uhkuvat traditsionit, vaateliias presbyterianismi,¹⁾ järjetön jansenismi²⁾ ja kaikki nuo ikuisen opin häpeälliset ja taikauskoiset tulkinnat, joita Voltairen säälimättömän nero niin oikeudenmukaisesti ruoski!

Voltaire³⁾ ja Napoleon kuolivat katolilaisina. Ja tiedätkö, mitä tulevaisuuden katolilaisuus on oleva?

Se on oleva evankeliumin opin puhdas kulta, jota Voltairen liuoittava arvostelu on koetellut ja jonka maailman hallinnossa toteuttaa jonkun kristityn Napoleonin nero!

Ja tapahtumat kulettavat mukansa niitä, jotka eivät itse tahdo edetä, tai kulkevat heidän ylitsensä!

Äärettömiä onnettomuuksia saattaa vielä uhata maailmaa. Ilmestyskirjan sotajoukot tulevat ehkä kerran päästämään irroilleen neljä maanvaivaa. Pyhäkö tulee puhdistettavaksi. Pyhä ja ankara köyhyys lähettää apostolinsa tukemaan kaikkea, mikä horjuu, nostamaan jälleen, mikä on rikkimennyttä, ja vuodattamaan pyhää öljyänsä kaikkiin haavoihin.

Despotismi ja anarkia, nämä kaksi verenhimoista hirviötä, tulevat raatelemaan ja lopulta hävittämään toinen toisensa, tuettuaan jonkun aikaa toisiaan juuri painiskelunsa syleilyllä.

Ja tulevaisuuden hallitus on noudattava sitä esikuvaa, jota perhe näyttää meille luonnossa ja pappien hierarkia uskonnollisessa ihanteessa. Valitut tulevat hallitsemaan Jeesuksen Kristuksen kanssa tuhannen vuoden aikana, sanovat apostooliset traditsionit: so. vuosisatojen vierieissä tulee hal-

¹⁾ Englannin dissenterit eli eriuskoiset, joiden papit kaikki ovat samanarvoisia ja jotka pitävät kirkkoa erillään valtiosta; opiltaan he ovat ankaria kalvinisteja ja katoollisen kirkon vastustajia. *Suom.*

²⁾ Cornelius Jansenin (1583—1638) perustama alankomaalainen, Augustinuksen oppiin perustuva protestantinen kirkkokunta, jolla 17:nellä vuosisadalla oli paljon kannattajia Ranskassa, m.m. kuuluisa matemaatikko Blaise Pascal. Jansenismi m.m. vastusti jesuiittain oppia. *Suom.*

³⁾ Ei väitetä, että Voltaire olisi kuollut hyvänä katolilaisena, mutta hän kuoli katolilaisena. *Tekijän muist.* Tämä tekijän huomautus Voltairesta on sängen helppohintainen; niin väittävät papit ja uskovaiset kaikista „jumalankieltäjistä”. Kuitenkin ihmisen minuus ilmenee hänen eläissään eikä kuoleman hetkellä. *Suom.*

litustehtäviin antautuneitten valioihmisten järki ja rakkaus ohjaamaan yleismaailmallisen perheen asioita ja etuja.

Ja silloin ei ole enää — evankeliumin lupauksen mukaan — kuin yksi lauma ja yksi paimen.

XVI.

KUUSITOISTA.

Kuusitoista on temppelein luku.

Kertokaamme, minkälainen on oleva tulevaisuuden temppeleli.

Kun järjen ja rakkauden henki on ilmoittanut itsensä, näyttäytyy koko kolminaisuus totuudessaan ja loistossaan.

Ihmiskunta kuningattareksi tulleen ja kuin ylösnousseena saavuttaa runoudessaan lapsuuden sulon, järkeilyssään nuoruuden elinvoiman ja toiminnassaan kypsyyteen iän viisauden.

Kaikki muodot, joihin jumalallinen ajatus on peräkkäin pukeutunut, syntyvät uudestaan kuolemattomina ja täydellisinä.

Kaikki piirteet, joita oli haahmotellut toisen kansan taide toisensa jälkeen, yhtyvät muodostamaan Jumalan täydellisen kuvan.

Jerusalem rakentaa uudelleen Jehovan temppelein Hesekielelin profetoiman mallin mukaan; ja Kristus, uusi ja ikuinen Salomo, laulaa siinä seetri- ja sypressipuistoisten kattojen alla häävirtensä pyhän vapauden, korkean veisun nuoren morsiamensa kanssa!

Mutta Jehova on laskenut sormistaan salaman siunatakseen molemmin käsin ylkää ja morsianta: hän ilmestyy hymyillen puolisoitten keskelle ja iloitsee isän nimestä.

Idän runous nimittää häntä maagillisissa muistoissaan kuitenkin vielä Brahmaksi ja Jupiteriksi. India opettaa meidän ihastuneille ilmastoillemme kummat tarunsa Vishnusta, ja me sovitlemme rakastamamme Kristuksen yhä verta vuotavalle otsalle mystillisen Trimurtin kolminkertaista hel-

mikruunua. Eikä Venus, puhdistuneena Marian hunnun peitossa, enää itke Adonistaan.¹⁾

Puoliso on ylösnoussut eikä enää kuole, ja manalainen villisika on heittänyt henkensä hetken voitossaan.

Nouskaa jälleen pystyyn, te Delfoin ja Efesoksen temppelit! Valon ja taiteiden jumala on tullut maailman jumalaksi, ja Jumalan sana omaksuu mielellään nimen Apollon! Diana ei enää hallitse leskenä yön yksinäisillä kedoilla; hänen hopeinen sirppinsä on nyttemmin puolison jalkojen alla.²⁾

Mutta Venus ei ole Dianaa voittanut; tämän Endymion³⁾ on juuri herännyt, ja neitsyt ylpeilee äitiydestään!

Astu ulos haudastasi, Feidias,⁴⁾ ja iloitse siitä, että ensimmäinen Jupiterisi hävitettiin: nyt sinä olet synnyttävä Jumalan!

Oi Rooma, nouskoot temppelisi jälleen pystyyn basilikoittesi⁵⁾ rinnalle; ole jälleen maailman kuningatar ja kansojen panteoni⁶⁾; saakoon Virgilius Kapitoliumilla laakeriseppeleen Pyhän Pietarin kädestä; ja kuvatkoon Rafaelin sivellin yhdellä kertaa Olympoksen ja Karmelin jumaluudet!

Muuttakaa muotoa, te isiemme vanhat tuomiokirkot; sinkahuttakaa pilviin saakka taiteellisesti taotut ja elävät nuolenne, ja kertokoot tiedän kivenne elävin kuvin Pohjolan synkkiä tarinoita, Koraanin kultaisten kummallisten opettavasten satujen vilkastuttamina!

¹⁾ Kreikkalainen tarina Adoniksesta, kauniista nuorukaisesta, jota Venus (Afrodite) rakasti ja joka Marsin mustasukkaisuuden kautta sai surmansa villisialta, muistuttaa monissa piirteissään egyptiläistä Osiris-tarua, germanilaista Odin- ja Freja sekä myös suomalaista Lemminkäis-tarua. *Suom.*

²⁾ Diana (Artemis), Apollon sisar, oli m.m. kuun siveä jumalatar. Häntä usein kuvataan kuun sirppi pään koristeena, jota vastoin Ilmestyskirjan vaimosta (12:1) sanotaan, että hänellä oli „aurinko verhonaan ja kuu jalkojensa alla”. *Suom.*

³⁾ Kaunis paimenpoika, joka rehellisyytensä takia oli saanut Jupiterilta pyytämänsä lahjat: kuolemattomuuden, ikuisen nuoruuden ja ainaisen unen. Diana ihastui hänen kauneuteensa ja suuteli nukkuvaa nuorukaista. *Suom.*

⁴⁾ Kreikan suurin kuvanveistäjä. *Suom.*

⁵⁾ Kristillisiä pääkirkkoja nimitetään basilikoiksi. *Suom.*

⁶⁾ Kaikille jumalille pyhitetty temppeli. *Suom.*

Palvokoon itä Jeesusta Kristusta moskeioissaan, ja kohotkoon risti puolikuuna keskeltä uuden Sofiakirkon minareeteissa!

Vapauttakoon Muhamed naisen voidakseen oikea-uskoisille suoda unelmoimansa hourit, ja opettakoot Vapahtajan marttyyrit siveiden hyväilyjen taidon Muhamedin ihanille enkeleille!

Koko maapallo, puettuna kaikkien taiteiden sille sommittelemiin rikkaihin koristeihin, on oleva suurenmoinen temppeli, jonka ikuisena pappina on ihminen!

Kaikki, mikä on ollut totta, kaunista ja suloista menneinä vuosisatoina, herää loistokkaana eloon tässä kirkastetussa maailmassa.

Ja kaunis muoto pysyy eroittamattomana tosi aatteesta, samoin kuin ruumis kerran on oleva eroittamaton sielusta, — silloin kun sielu valtaan päässeenä on luonut itsellensä ruumiin omaksi kuvakseen.

Silloin on taivasten valtakunta maan päällä, ja ruumiit ovat sielujen temppeleinä, niinkuin uudestisyntynyt maailma on Jumalan temppelinä.

Ja ruumiit ja sielut, muoto ja ajatus, ja koko maailman-kaikkeus on Jumalan valona ja sanana, Jumalan pysyväisenä ja näkyväisenä ilmoituksena. Amen, olkoon niin!

XVII.

SEITSEMÄNTOISTA.

Seitsemäntoista on tähden luku; se on älyn ja rakkauden luku.

Sotaisa ja uljas äly, sinä jumalallisen Prometeuksen rikostoveri, sinä Luciferin vanhin tytär, tervehdin sinua rohkeudessa! Sinä olet tahtonut tietää voidaksesi omistaa, sinä olet pelkäämättä uhmaillut ukkosten jyrinää ja kuilujen pohjattomuuksia!

Äly, sinä, jota syntiset raukat ovat rakastaneet mielettömyyteen, häväistykseen, kiroukseen saakka, sinä ihmisen jumalallinen oikeus, vapauden olemus ja sielu, tervehdin si-

nua! Sillä sinua tavoitellessaan he ovat tähtesi tallanneet jalkoihinsa mielikuvituksensa rakkaimmat unelmat, sydämensä kalliimmat haaveet!

Sinun tähtesi he ovat joutuneet hyljättyiksi ja kirotuiksi; sinun tähtesi he ovat kärsineet vankeutta, kurjuutta, nälkää, janoa, niiden hylkäämistä, joita rakastivat, ja toivottomuuden synkkiä kiusauksia! Sinä olit heidän oikeutensa, ja he voittivat sinut! Nyt he saattavat itkeä ja uskoa, saattavat alistua ja rukoilla!

Katuva Kain olisi ollut Aabelia suurempi, sillä laillinen ylpeys tyydytettynä on oikeutettu tulemaan nöyräksi.

Uskon, koska tiedän, minkätähden ja miten tulee uskoa; uskon, koska rakastan ja koska en enää mitään pelkää.

Rakkaus, rakkaus, sinä ylevä sovittaja ja uudistaja; sinä, joka luot niin paljon onnea niin suurien tuskien ohella, sinä veren ja kyynelten uhraaja, joka olet itse hyve ja samalla hyveen palkka; sinä alistumisen voima; tottelevaisuuden vapaus, kärsimysten ilo ja kuoleman elämä, tervehdin sinua ja kunnioitan sinua! Jos äly on lamppu, olet sinä lampun liekki; jos äly on oikeus, olet sinä velvollisuus; jos äly on jalous, olet sinä onni! Rakkaus, täynnä ylpeyttä ja täynnä kainoutta mysterioissasi, jumalallinen rakkaus, kätkeyty rakkaus, mieletön ja ylevä rakkaus, sinä titaani, joka käsilläsi tartut taivaaseen ja pakoitat sen laskeutumaan maahan, sinä kristillisen leskeyden viimeinen ja sanomaton salaisuus, ikuisen rakkaus, ääretön, ihanteellinen rakkaus, joka riittäisit maailmoja luomaan, rakkaus, rakkaus, siunaan sinua! Kunnia olkoon sinulle! Kunnia älykkäille, jotka peittävät itseään, jotteivät loukkaisi sairaita silmiä! Kunnia oikeudelle, joka muuttuu kokonaan velvollisuudeksi ja tulee antaumukseksi! kunnia leskiseluille, jotka rakastavat ja kuluvat saavuttamatta vastarakkautta! kunnia niille, jotka kärsivät mutta eivät aiheuta mitään kärsimystä, niille, jotka antavat anteeksi kiittämättömille, niille, jotka rakastavat vihollisiaan! Oi onnelliset alati, onnelliset yli kaiken ne, jotka ehdoin tahdoin köyhdyttävät itseään ja tyhjentävät itsensä antaakseen! Autuaat ne sielut, jotka aina rakentavat rauhaa! Onnelliset ne puhtaat ja yksinkertaiset sydämet, jotka eivät usko olevansa ketään parempia! Äitini ihmiskunta, ihmiskunta Ju-

malan tytär ja äiti, ihmiskunta siinnyt ilman syntiä, yleinen Kirkko, Maria, — onnellinen hän, joka on kaikkensa uskal-
tanut oppiakseen sinua tuntemaan ja ymmärtämään ja joka
yhä on valmis mitä tahansa kärsimään sinua palvellaan
ja sinua rakastaakseen!

XVIII.

KAHDEKSANTOISTA.

Tämä on uskonnollisen dogmin luku, dogmin, joka on lä-
peensä runoutta ja läpeensä mysteriota.

Evankeliumi sanoo, että Vapahtajan kuollessa tempelin
verho repeytyi, koska hänen kuolemansa teki ilmeiseksi an-
taumuksen riemuvoiton, ihmisrakkauden ihmeen, Jumalan
vallan ihmisessä, jumalallisen ihmisyyden ja inhimillisen ju-
maluuden, mysteeriosta viimeisen ja korkeimman, kaikkien
vihkimysten viimeisen sanan.

Mutta Vapahtaja tiesi, ettei häntä alussa ymmärrettäisi,
ja hän oli sanonut: te ette kestäisi vielä oppini koko valoa;
mutta kun totuuden henki tulee, on hän ilmoittava teille kai-
ken totuuden ja selittävä teille sanojeni merkityksen.

Ja totuuden henki on tieteen ja älyn henki, voiman ja vii-
sauden henki;

Henki, joka juhlallisesti ilmeni roomalaisessa kirkossa, kun
tämä julisti v. 1845 joulukuun 12 p:n säädöksensä neljässä
pykälässä:

1) että jos usko on ylevämpi järkeä, tulee järjen tukea us-
kon inspiratsioneja;

2) että uskolla ja tieteellä on kummallakin eri alansa, ja
että toisen ei tule anastaa toisen tehtäviä;

3) että usko ja armo eivät ole omiansa heikontamaan
vaan päinvastoin vahvistamaan ja kehittämään järkeä;

4) että järjen myötävaikutus, joka ei tutki uskon tekemiä
ratkaisuja, vaan ratkaisevan auktoriteetin luonnollisia ja jär-
kiperaisii edellytyksiä, ei suinkaan vahingoita uskoa, vaan
päinvastoin on sille hyödyllinen; toisin sanoen, että uskon,
joka on täydellisesti järjenmukainen periaatteissaan, ei tule
pelätä, vaan päinvastoin haluta järjen vilpittöntä tutkimusta

Semmoinen säädös on todella uskonnollinen vallanku-
mous, pyhän hengen valtakunnan alkamista maan päällä.

XIX.
YHDEKSÄNTOISTA.

Tämä on valon luku.

Se on Jumalan olemassaolo todistettuna itse Jumala-aatteen kautta.

Joko täytyy sanoa, että ääretön oleminen on yleinen hauta, jossa automaattisesti liikkuu alati kuollut ja hengetön muoto, taikka täytyy myöntää, että on olemassa älyn ja elämän ehdoton perusta.

Onko universaalinen valo kuollut vai elävä? Onko kohtalo määrännyt sen hävitystyöhön vai johtaako sallimus sitä kuolemattomaan synnyttämiseen?

Jos ei ole Jumalaa, on äly petosta, sillä älyllä ei ole ehdottomuutta ja sen ihanne on vale.

Ilman Jumalaa on oleminen tyhjiys, joka luulee olevansa, ja elämä on valepukuinen kuolema.

Valo on yö, jota alituisesti pettää unelmain harha.

Ensimmäinen ja oleellisin uskonteko on siis seuraava.

Oleminen on, ja olemisen oleminen, olemisen totuus on Jumala.

Oleminen on elävä ja älyllä varustettu, ja absoluuttisen olemisen elävä äly on Jumala.

Valo on todellinen ja elähyttävä; ja kaiken valon todellisuus ja elämä on Jumala.

Maailmanjärjen Sana on myönteinen eikä kielteinen.

Sokeat ovat ne, jotka eivät näe, että fyysillinen valo on vain ajatuksen väline!

Ajatus yksin näkee valon ja luo sitä käyttäessään sitä tarkoituksiinsa.

Ateismin myöntäminen on ikuisen yön dogmia; Jumalan myöntäminen on valon opinkappale!

Pysähdymme tähän lukuun 19, vaikka pyhässä kirjaimistossa on 22 kirjainta; mutta 19 ensimmäistä ovat salatieteellisen jumaluusopin avaimia. Muut ovat luonnon avaimia, ja palaamme niihin teoksemme kolmannessa osassa. (Jatkoa ensi vuonna.)

ÉLIPHAS LÉVI

Ransk. kiel. suom. P. E.